

ÅRSRAPPORT 2022

DEN NORSKE KIRKE
Sør-Hålogaland bispedømme

VUONA GIRKKO
Oarjje-Hålogalánda bisspagoovllo

Innhold

I	Leders beretning	3
II	Introduksjon til bispedømmet og hovedtall	5
	A - Nøkkeltall for bispedømmet og per prosti	6
	B - Utvalgte volumtall	7
	C - Nøkkeltall for årsregnskapet 2022.....	7
III	Årets aktiviteter og resultater	8
	A Sammen drag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk.....	8
	B Resultater og måloppnåelse	9
	1. Kirken åpner rom for tro	9
	2. Kirken er der livet leves.....	20
	3. Kirken er mer for flere	28
	C Biskopens virksomhet.....	37
IV	Styring og kontroll i virksomheten	37
	A Arbeidsmiljø	37
	B Likestilling.....	39
	C Vurdering av internkontroll	42
V	Vurdering av framtidsutsikter	43
VI	Årsregnskap	44
	Ledelseskommentar til årsregnskapet 2022.....	44
	Oppsummering årsregnskap 2022 fra Felles økonomienhet	45

I Leders beretning

Bispedømmerådet og rekruttering

Bispedømmerådet gjennomførte åtte møter i 2022. Ett møte ble satt opp i tillegg til opprinnelig oppsatt møteplan. Det ble i 2022 behandlet til sammen 79 saker mot 78 i 2021. Dette inkluderer behandlingssaker, orienterings- og referatsaker, samt 15 tilsettingssaker mot 10 i 2021.

Leder for bispedømmerådet har i 2022 vært Hanne Jakobsen. I henhold til regelverket velges leder og nestleder på nytt etter to år av valgperioden og Jakobsen ble valgt som leder på bispedømmerådets møte i januar 2022. Tanja Nyjordet, leder i første del av valgperioden, ble valgt til ny nestleder.

Tre av bispedømmerådsmøtene ble gjennomført digitalt, mens fem møter ble gjennomført fysisk i Bodø. Antall behandlede saker er relativt stabilt i forhold til året før. Når det gjelder antall tilsettingssaker er det en økning fra 2021, men likevel relativt stabilt i forhold til antall tilsettingssaker de senere år.

I 2022 ble det gjennomført ni tilsettinger der fire kom fra annen prestestilling i Den norske kirke, én kom fra annen kirkelig stilling, én fra annen stilling utenfor kirken, samt tre nyutdannede. Til sammen ble det lyst ut 31 stillinger hvorav 15 ble lyst ut flere ganger.

Bispedømmet står overfor en utfordrende rekrutteringssituasjon i de kommende årene, med over en tredjedel av presteskaper i aldersgruppen 60+. Det har gjennomsnittlig vært 15-20 ledige stillinger i bispedømmet i 2022. I tillegg til ledige stillinger har det vært permisjoner og sykefravær, og det ble til sammen benyttet 12 årsverk vikarer. På steder med vakanse i presteskaper eller mye bruk av kortidsvikariater, kan bispedømmerådet i noen tilfeller gi tilskudd til menighetene / fellesrådene for å sikre kontinuitet i for eksempel konfirmantundervisningen.

Rekrutteringssituasjonen krever stadig en aktiv og kreativ holdning. I tett samarbeid mellom biskop, HR-stab og proster har det likevel lyktes å finne vikarløsninger i de fleste vakanser. Det har stor betydning for tilbudet om dåps- og gravferdstjenester, og det er avgjørende for de fast ansattes arbeidsforhold. Takk til mange gode vikarer! Nært samarbeid med kirkeverger og lokalkirke er også avgjørende for å sikre menighetsrådenes virksomhet og konfirmantarbeidet. Dette er en viktig del av prostenes oppgave, og her representerer prestevikarer ofte ikke løsningen - en må finne ordninger som gjør det mulig å bli kjent og bygge relasjoner.

Selvsagt er rekruttering til utdanning og kontakt med studenter og læresteder vesentlig, og 2022 var året der det igjen var mulig med slike tiltak. Her ser vi at det ligger muligheter for mer samarbeid nasjonalt, for eksempel gjennom kontakt med studiesteder og koordinert informasjon. Vi gleder oss over at ordningen med prest-under-utdanning-stillinger, som blant annet er utviklet i vårt bispedømme, nå er blitt en felles ordning.

Bemanning av bispedømmekontoret

Det er nå ansatte i alle stillingene ved bispedømmekontoret. Noen sykemeldinger har vist seg å bli langvarige. Det har særlig vært positivt at arbeidet med vikaroppfølging kunne styrkes, og at teologifaget igjen er representert i staben.

Prestetjenesten og prostene

Også i 2022 har prostegruppen vært stabil, etter at ny domprost tiltrådte i mai 2022. Den spesielle situasjonen med biskopens sykefravær og skifte av både domprost og hele presteskapet i domkirken, gjorde at prostefunksjonen både i Salten og Domprostiet i perioder ble ivaretatt av sokneprest. Prostene har bidratt til årsrapporten med fylldige rapporter med vurderinger fra alle prostiene. Prostegruppen har sammen med stiftsdirektør fulgt et lederutviklingsprogram i regi av Nord-norsk lederutvikling, der den siste samlingen er planlagt våren 2023.

Biskopen

Siden april 2022 har biskop Ann-Helen Fjeldstad Jusnes hatt sykefravær. For bispedømmeledelsen har det vært en god ordning at prosten i Salten hadde funksjonen som biskop fram til årsskiftet. Det gav påtroppende domprost muligheten til å gå inn i en krevende overgangssituasjon i Bodø domprosti, da det også ble skifte i begge prestestillingene i domkirken samtidig.

Bodø, 3. mars 2023

Hanne Jakobsen
Bispedømmerådsleder

Svein Valle
fung. biskop

II Introduksjon til bispedømmet og hovedtall

Bispedømmets organisering og formål

Sør-Hålogaland bispedømme er del av rettssubjektet Den norske kirke. Sør-Hålogaland bispedømme ble opprettet i 1952 ved at Hålogaland bispedømme ble delt og er ett av 11 bispedømmer i Norge. Bispedømmerådet har 11 medlemmer inkludert én lulesamisk representant. Sammen med de andre bispedømmerådene utgjør bispedømmerådet Kirkemøtet. Biskopene utgjør Bispemøtet. Myndighet og ansvarsområde for biskop og bispedømmeråd følger for 2022 blant annet Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven), Kirkeordning for Den norske kirke, tjenesteordning for biskop, prost og menighetsprest. Personalreglement for Den norske kirke, Økonomiregelverk for rettssubjektet Den norske kirke og tildelingsbrevet er også viktige dokumenter som sier mye om myndighet og ansvarsområde. Bispedømmet blir ledet av to organ; Biskopen og Bispedømmerådet med felles administrasjon ledet av stiftsdirektør.

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Rådet skal fremme samarbeid mellom de ulike menighetsråd og andre lokale grupper innen bispedømmet. Bispedømmet fordeler statlig tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen diakoni og undervisning, samt kirkemusikk. Bispedømmet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor tildelt ramme. Bispedømmerådet tilsetter proster, menighetsprester, prostiprester samt fengselsprest og studentprest. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgiver for de tilsatte ved bispedømmekontoret. Biskopen leder prestatjenesten i bispedømmet og stiftsdirektøren er utøvende myndighet for bispedømmerådet og daglig leder for de ansatte på bispedømmekontoret.

Overordnet mål og samarbeid med andre, kirkelige fellesråd, frivillige kristelige org.

Bispedømmeråd og biskop har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet samt virksomhetsplan for bispedømmet legges også til grunn for virksomheten og aktivitetene. Visjonen for Sør-Hålogaland er Folkekirka i Nordland – Ei åpen dør i tro, håp og kjærlighet. De områdene som er mest synlige er:

- Prestetjenesten
- Gudstjenester og kirkelige handlinger
- Dåp, trosopplæring og inkludering
- Samisk kirkeliv – ansvar for det lulesamiske språkområdet
- Kirkemusikk og kultur
- Diakoni og misjon
- Tilskuddsforvaltning og godkjenningssaker

Sør-Hålogaland bispedømme ønsker å være en folkekirke der folk bor. I vårt bispedømme er det ved utgangen av 2022 83 sokn og 41 fellesråd fordelt på 41 kommuner. Bispedømmet har samarbeid med kristelige organisasjoner, og har et formelt samarbeid med misjonsorganisasjonene som er tilknyttet Samarbeid for menighet og misjon (SMM).

Omtale av organisasjon, ledelsesstruktur og antall ansatte samt lokalisering
 Sør-Hålogalands biskop og bispedømmeråd har felles administrasjon og er lokalisert i Bodø. I bispedømmet er det åtte prosti som hver for seg er eget tjenesteområde for prestene. De øvrige kirkelige tilsatte har i hovedsak fellesrådet som sin arbeidsgiver. I vårt bispedømme er det 90,7 stillingshjemler for presteskaper og 12 stillingshjemler ved bispedømmekontoret, inkludert biskop og stiftsdirektør. I tillegg har vi 60 % stilling på topp innen sentralbord ved bispedømmekontoret. Alle stillingene har bispedømmerådet som arbeidsgiver. I Sør-Hålogaland bispedømme er det tilsatt om lag 400 medarbeidere i de lokale menighetene med fellesrådene som arbeidsgiver.

A - Nøkkeltall for bispedømmet og per prosti

Tabell A.1 Nøkkeltall Sør-Hålogaland bispedømme

Nøkkeltall Sør-Hålogaland	2020	2021	2022
Antall innbyggere	240 345	240 514	240 597
Medlemmer	186 063	184 497	182 189
Innmeldte	101	82	77
Utmeldte	428	586	687

Kilde: Medlemsregisteret og SSB telling folketall pr. 3. kvartal 2022

Tabell A.2 Nøkkeltall per prosti

Nøkkeltall 2022 per prosti Sør-Hålogaland	Antall innbyggere	Medlemmer	Innmeldinger	Utmeldinger
Domprostiet	62 348	45 600	24	227
Salten	19 687	15 646	8	50
Indre Helgeland	46 587	36 891	12	145
Sør-Helgeland	12 761	10 453	3	28
Nord-Helgeland	17 968	13 527	7	30
Ofoten	25 525	19 156	4	76
Vesterålen	32 302	24 144	13	91
Lofoten	23 419	16 772	6	40
Totalt	240 597	182 189	77	687

Kilde: Medlemsregisteret

B - Utvalgte volumtall

Tabell B.1 Utvalgte volumtall

Utvalgte volumtall Sør-Hålogaland	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall døpte	1 525	1 465	1 315	1 120	1 290	1 436
Antall dåpshandlinger	1 629	1 545	1 414	1 184	1 371	1 523
Antall konfirmerte	1 940	1 870	1 848	1 799	1 624	1 651
Antall vigslar	373	357	312	239	273	359
Antall gravferder	2 200	2 240	2 098	2 149	2 017	2 065
Antall gudstjenester totalt	3 605	3 549	3 546	2 834	2 821	3 033
Antall gudstjeneste deltakere samlet	269 019	288 577	244 299	117 080	116 785	183 978

Kilde: SSB og Statistikkhefte 2022

C - Nøkkeltall for årsregnskapet 2022

Tabellen viser nøkkeltall basert på informasjon fra del VI Årsregnskapet for de siste tre år.

Tabell C.1 Nøkkeltall for årsregnskapet

Nøkkeltall for årsregnskapet	2020	2021	2022
Antall årsverk	99,85	99,64	101,66
- herav prestatjeneste (inkl. biskop)	88,25	88,35	90,46
Samlet tildeling budsjettgruppe 1 - Drift	82 366	82 091	85 368
Netto driftskostnader	79 552	83 082	86 871
Lønnsandel av driftskostnader	87,3 %	86,5 %	82,6 %
Andel lønn brukt i prestatjenesten	79,1 %	78,6 %	73,5 %
Lønnskostnader pr årsverk	695	722	706

Kilde: Xledger, tildelingsbrev og stillingsoversikt

Tall for prestatjenesten inkluderer biskop. Lønnsandel og lønnskostnader er inkludert andre personalkostnader (kontogruppe 59*).

III Årets aktiviteter og resultater

A Sammendrag av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Med støtte fra staben har bispedømmerådet arbeidet med konkretisering av strategien «Mer himmel på jord» for Sør-Hålogaland bispedømme, og i løpet av høsten 2022 har ny virksomhetsplan for bispedømmet blitt utformet. Involvering og åpenhet har vært et mål, og prostene har deltatt underveis. Kirkemøtets satsingsområder (fellesskap for barn og unge og diakoni) ble vektlagt, og av fokusområdene har kunst og kultur og rekruttering blitt prioritert i 2022.

Gudstjenestelivet i Sør-Hålogaland viser samme tendens som i landet ellers, med en viss tilbakegang, men også med økning i antall og oppslutning rundt gudstjenester utenom søn- og helligdag. Vi ser dette i sammenheng med en mer fleksibel dåpspraksis, og ønsker å analysere og tematisere denne praksisen i fortsettelsen: er dette en gjestfri og nær praksis – eller en privatiserende praksis? Har vi ressurser til denne fleksibiliteten? Samtalen bør fortsette.

Vi ser også en økt frimodighet og bredde i bruken av samiske kulturuttrykk, og en større selvfølgelighet for dette. Bruk av samisk språk i gudstjenestelivet øker. Proster og fast ansatte tar ansvar og øker kompetansen, men det er utfordrende for vikarer å følge opp samisk liturgi.

Oppslutningen om konfirmanttilbudet viser samme tendens som nasjonalt, med tilbakegang. Dette opptar mange, og i 2022 er det forberedt kompetansetiltak som gjennomføres i 2023, med desentraliserte og tverrfaglige fagsamlinger for konfirmantarbeidere – med satsing på kompetanse, inspirasjon og samarbeid.

Rekrutteringssituasjonen i alle de kirkefaglige gruppene er krevende. I 2022 ble innsatsen rundt vikardekning i prestestillingene intensivert, og dette har gitt resultater. Gode vikarer dekker særlig opp tjenesten rundt gravferd og dåp, og sikrer en rimelig arbeidsbelastning for de fast ansatte prestene. Vi er også glad for å se at ideen som blant annet er utprøvd i vårt bispedømme, med ordninger for prest-under-utdanning, nå er blitt en felles ordning i Kirken. Kompetanseløftet for diakoner / diakoniarbeidere har satt spor: 13 medarbeidere gjennomførte 10 poengs kurs ved KUN/VID i sjelesorg i flerkulturell kontekst. Dette har bygget kollegaskap, faglig identitet og økt kompetanse.

Året 2022 ble preget av krigsutbruddet i Ukraina, og ny flyktingestrøm til mange lokalsamfunn. Store og spesielt små menigheter har reagert med gjestfrihet og samarbeid – det skrytes lite, men her skjer mye samskapning og inkludering i mange lokalsamfunn.

Kirkemøtets klimavedtak 2021 ble utmyntet i retningslinjer for reisevirksomhet i 2022. Dette krever kreativitet og klare prioriteringer for å følge opp i et langstrakt bispedømme. Bispedømmeråd og stab har prioritert lokalmenigheter og folkevalgte, og valgt elektroniske plattformer der kun ansatte møtes.

B Resultater og måloppnåelse

1. Kirken åpner rom for tro

1.1 Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet

1.1.1 OPPRETT HOLDE ANTALL DELTAKERE I GUDSTJENESTER

Etter samfunnets gjenåpning i løpet av februar 2022 har også gudstjenestelivet nærmet seg tidligere oppslutning. Økningen i deltakelse ved gjenåpning var formidabel, fra 2021 til 2022. Gudstjenestelivet i gang igjen!

Men oppslutningen er likevel ikke tilbake på 2019-nivå. Med 3546 gudstjenester i 2019 og 3033 i 2022 viser det en reduksjon på 14,5 %. Gjennomsnittlig deltakelse pr. gudstjeneste sank med 11,6 % fra 69 til 61. Her er det store lokale forskjeller. Den totale tilbakegangen i deltakelse gjør inntrykk – 24,7 % ned fra 244 299 til 183 978 deltakere.

Varsomheten med nærkontakt, tilgjengelig håndsprit og nattverdfeiring med smitteverntiltak har fortsatt i mange menigheter. Mange var usikre på smittevern og trygghet i starten, og vanen med gudstjenestedeltakelse var endret.

Gudstjenester

I flere prostier er manglende bemanning en viktig årsak til lavere gudstjenestetall. Det kan gjelde både prest, kantor og kirketjener og er noe vi ser over hele bispedømmet. Enkelte menigheter med krevende vakansesituasjoner tillyser gudstjenester når noen ber om dåp, og den offentlige kunngjøringen av gudstjenestene kan bli mangelfull med ad hoc-betjening og uvanlige tidspunkter. Erfaringen fra Indre Helgeland er nok aktuell hos flere. I små lokalsamfunn ble enkelte gudstjenester flyttet til lokale institusjoner (omsorgssentre, sykehjem) under pandemien – dette kan fungere godt, særlig i små lokalsamfunn.

Antall gudstjenester utenom søn- og helligdag er mange steder høyere enn 2019-antall. Det gjenspeiler både økt fleksibilitet i møte med familier som ønsker dåp, konfirmanters og lokalsamfunns behov, samt tilpasninger til transportmuligheter og bemanningsutfordringer. Mange lokale medarbeidere og folkevalgte viser godt skjønn og finner løsninger som bygger gode relasjoner i lokalsamfunnet og ofte resulterer i fine gudstjenester.

Deltakelse

I de fleste sokn ser vi nedgang i deltakerantall, men her er det store lokale variasjoner. De store begivenhetene er det god oppslutning om, og fleksibiliteten som vises i valg av tidspunkter åpner for økt deltakelse.

I pandemi-årene har det vært færre som kunne introduseres for kirkegang og deltakelse – også det merkes nå. Nye korbarn, nye frivillige i ulike tiltak – det har vært stans i rekrutteringen. Men mange av dem som var aktive tidligere, er fortsatt med.

Det er verd å merke seg at frivilligheten rundt gudstjenesteliv er tilbake litt høyere enn 2019-nivå. Alle prostene melder at de store begivenhetene, dåp og konfirmasjon gir god deltakelse ved gudstjenester. Drop-in-dåp og dåpslördager / dåp på hverdager har vist seg å være populært, melder Lofoten, Indre Helgeland, Domprostiet og Nord-Helgeland prostier.

Erfaringene med økt fleksibilitet rundt gudstjenestene er mange og viktige – det gjelder særlig dåpsgudstjenester, men kan også handle om andre gudstjenester der kirkens ansvarlige tar hensyn til transportmuligheter og praktiske forhold for gudstjenestedeltakere.

1.1.2 FLERE MENIGHETER INKLUDERER SAMISK SPRÅK I GUDSTJENESTELIVET

Det er en gledelig økning av gudstjenester med samiske innslag (46 %) og antall menigheter som bruker samiske innslag. Her kan det likevel være en del underrapportering. I forbindelse med justering av gudstjenesteordninger har vi oppfordret alle menighetsråd til å innarbeide samiske språkmarkører.

Alle prostier har menigheter som i ulik grad inkludere samisk språk. Vår målsetting er at alle menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenesten som en fast ordning, og vi har fremdeles en vei å gå når det gjelder inkludering av samiske språkmarkører og samiske kulturuttrykk i gudstjenestelivet. Ved vakanser og med vikarer uten samisk kompetanse, skjer det at flere gudstjenester ikke inneholder samiske ledd. To prostier har i 2022 gjennomført kurs for prester og kirkelige medarbeidere i bruk av samisk i gudstjenesten, og flere planlegger slike kurs. Vi har tidligere gjennomført kurs i samisk liturgi, salmesang og kulturforståelse. Det er behov for flere kurs for ansatte innen diakoni, trosopplæring, kirkemusikk og gudstjeneste.

Bispedømme	Gudstjenester med samisk innslag		Antall sokn m. samisk språk i gudstjen.ordn.
	Ant. sokn	Ant. gudstjenester	
Sør-Hålogaland	62 (47)	1167 (800)	37 (22)

Kilde: Statistikkhefte 2022 (SSB). Tallene i parentes er fra 2021. Regnet ut fra totalt 83 sokn.

Sør-Hålogaland bispedømme har hovedansvar for betjening av lulesamisk språk og kultur i samisk kirkeliv. Vi er det eneste bispedømmet som har alle de tre godkjente språkgruppene nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk – og dermed stor variasjon i behov for språkopplæring. I tillegg har vi pitesamer og umesamer som er bevisste på å revitalisere språket og ivareta kulturen. Det er bra at det på nasjonalt plan tas opp hvem som skal ha ansvar for kirkelig betjening av mindre samiske grupper som også er representert i vårt bispedømme. Samisk kirkeråd har nå begynt arbeidet med hvordan også deres kultur og språk skal ivaretas i kirken, og det er gledelig at enkeltledd av kirkens liturgi skal oversettes til pitesamisk.

Biskopen bruker lulesamisk. Nord for Saltfjellet brukes i hovedsak lulesamisk og nordsamisk, i sørfylket brukes i hovedsak sørsamisk, men også noe nordsamisk. Det er opp til hver menighet å bestemme hvilket språk som skal brukes i gudstjenestene. Den største utfordringen ligger nok i å forankre dette i alle menighetsråd i bispedømmet, slik at det ikke bare handler om liturgens språklige kompetanse, men også bevissthet om hvorfor dette gjøres. Bruk av andre samiske kulturuttrykk enn liturgiske ord-ledd er som en fin mulighet i mange sokn. I kurstilbud innen konfirmantarbeid og kor / salmebruk er det naturlig å inspirere

til å ta den samiske arven i bruk også med toner, farger, gjenstander og samværsformer. Her har vi også en del å gå på når det gjelder å promotere samisk materiell.

Det arbeides med å få et samisk alter i Gruben kirke. Det har vært arrangert samisk kulturkveld i Dolstad med fagdager om samisk kultur i møte med kristendommen. Flere har hatt samiske konserter i forbindelse med kirkemusikkfestivaler, for eksempel i Mo i Rana.

Sør-Hålogaland stilte med en bred delegasjon på 13 deltakere under Samiske kirkedager i Enare – et viktig sted for å bli oppdatert innen samisk kirkeliv i Sapmi, samt knytte nettverk.

Bispedømmerådet er involvert i arbeidet som Det Norske og Svenske Bibelselskapet gjør med å oversette Det gamle testamentet til lulesamisk. Vi ligger i 2022 foran fremdriftsplanen for oversettelse, da koronatiden har gitt flere oversettere bedre tid til oversetting. Det er også gledelig at vi i 2022 har rekruttert flere oversettere fra norsk side.

Samenes nasjonaldag og samisk språkuke markeres i menighetene og i bispedømmet

Over en periode på 20 år har vi sett en økning i bruk av samisk flagg, språk og kulturuttrykk i kirken. Samenes nasjonaldag blir markert i forbindelse med gudstjeneste på nærliggende søndag. Mange kombinerer dette gjerne med aktiviteter og seminarer, og ofte i samarbeid med andre aktører lokalt. I 2022 var Samenes nasjonaldag på en søndag, noe som førte til at de fleste menigheter hadde markeringer på selve dagen. Her er noen eksempler:

Framføring av verket Sàpmi Fantasia av organist / komponist Ken Gøran Mikkelsen i Vestvågøy. I Alstahaug / Leirfjord var det gudstjeneste i kirken med innslag på alle tre samiske språk og joik. Etterpå var det kirkekafe i lavvoen og lassokasting utenfor kirken. I Vefsn er kirken med på den årlige markeringen med kransnedlegging på statuen av Elsa Laula Renberg, som stod i spissen for det første samiske landsmøtet i 1917.

Samisk kulturuke i Bodø er et bredt samskapningstiltak, der kirka deltar sammen med flere andre under ledelse av samisk ansvarlig i Stormen bibliotek / Bodø kommune.

Det samiske flagget brukes i større grad enn før. Samisk språkuke ble synliggjort fra bispedømmets side, men i få menigheter. Inntrykket er at menighetene prioriterer markeringen i forbindelse med samenes nasjonaldag 6. februar.

1.1.3 OPPSLUTNINGEN OM KIRKELIGE HANDLINGER HOLDES OPPE

DÅP

Andel døpte

* Dåpskullet er beregnet som alle fødte i 4. kvartal år t-1 til og med 3. kvartal år t

Bispedømme	Dåpskull*				Andel døpte				Endring prosent
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	
Sør-Hålogaland	2 146	1 968	2 252	2063	61 %	57 %	59 %	70 %	10,4
Totalt	54 689	53 196	55 312	52 512	51 %	45 %	49 %	53 %	4,3

Kilde: Medlemsregisteret, Statbank 01222, Statbank 06929 (SSB),

Antall døpte

*Totaltallet viser kun personer som kan plasseres i et sokn/er bosatt i Norge

Bispedømme	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Endring siste år
Agder og Telemark	2 964	2 798	2 526	2 584	2174	2 438	2 536	4 %
Bjergvin	4 674	4 355	4 107	3 984	3435	3 798	3 954	4 %
Borg	3 894	3 564	3 294	3 378	2602	3 123	3 346	7 %
Hamar	2 304	2 200	2 156	2 067	1852	2 004	1 951	-3 %
Møre	1 892	1 925	1 755	1 701	1552	1 748	1 722	-1 %
Nidaros	3 316	3 052	2 910	2 806	2460	2 816	2 969	5 %
Nord-Hålogaland	1 625	1 534	1 466	1 426	1233	1 349	1 425	6 %
Oslo	3 889	3 473	3 419	3 139	2661	3 273	3 360	3 %
Stavanger	3 591	3 346	3 095	3 173	2767	3 041	3 027	0 %
Sør-Hålogaland	1 602	1 525	1 465	1 315	1120	1 334	1 436	8 %
Tunsberg	2 810	2 559	2 404	2 438	1966	2 149	2 245	4 %
Totalt*	32 561	30 331	28 597	28 011	23 822	27 073	27 971	3 %

Kilde: Medlemsregisteret, Statbank. 06929 (SSB)

Dåpstallene har de siste årene hatt en fallende kurve, men det vi ser av tallene for dåp i 2022 gir grunn til refleksjon i mange retninger. At andelen døpte av årskull er høyere enn året før pandemien er håpefullt, og kanskje en bra tendens. Kirken lokalt har strukket seg langt for å legge til rette for familier som har ønsket dåp. De har vært imøtekommende og kreative, arrangert én til én-dåp og dåpsgudstjenester – på alle måter vært på tilbudssiden. Kanskje har denne endringen i praksis gjort at søking til dåp nå har en svak øking. En kan tenke positivt om dette, men ønsker vi denne endringen i praksis? Dåp i hovedgudstjenesten bør nok foretrekkes, både av dåpsteologiske årsaker og av ressursmessige hensyn.

At dåpsfolk skal føle seg inkludert, ivaretatt og velkommen er en viktig verdi kirken må forvalte, også når majoriteten av dåpshandlinger skal finne sted i hovedgudstjenesten.

Drop-in-dåp har også i 2022 vært gjennomført i flere sokn. Kirken sentralt promoterer og lager ressurser for en nasjonal kampanje på drop-in-dåp. Denne starter i pinsehelgen og varer i to uker. Det blir interessant å se effekten av dette og om dåpsfolk i Sør-Hålogaland fortsatt vil ønske søndagsgudstjenesten som ramme for dåpen.

God dialog med dåpsfolk begynner allerede med ordningene for å melde behov til kirkekontoret. Der det fins muligheter for digital innmelding, ser en at dette gjerne skjer på sein kveld eller om natten, når dagens ståk og larm har stilnet. Det er verdifullt at dette går an, og at det jobbes med sentrale løsninger på dette feltet er gledelig. Dåpssamtalene er også viktige møtepunkter, og her forteller prostene om praksiser der det både samtales om dåpens innhold, om trosopplæring i hjemmet, om språk og kultur, og om fremtidig trosopplæring tilgjengelig for dåpsbarnet / dåpskandidaten. Dåpssamtalen fanger også opp eventuelle behov for individuell tilrettelegging i kontakt med kirken.

KONFIRMASJON

Andel confirmerte av 15-årige medlemmer

Bispedømme	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	90 %	86 %	86 %	82 %	83 %	82 %	80 %	76 %
Nasjonalt	86 %	85 %	83 %	83 %	81 %	79 %	79 %	78 %

Kilde: Medlemsregisteret, Menighetenes årsstatistikk – endelige tall 2015–2021,

*Medlemmer som ikke kan knyttes til et sokn er ikke inkludert

Konfirmantene er kirkens store kontaktflate mot et helt årskull. Tallene vi leser i årets statistikk forteller at denne kontakten nå står i fare. Når vårt bispedømme for første gang er nede på 76 % deltakelse i konfirmasjon blant døpte medlemmer, er det illevarslende, selv om nedgangen er forventet.

Hva kan det skyldes? Er tilbudet kirken gir konfirmantene mindre attraktivt enn konkurrerende livssynsorganisasjoners? Aggressiv markedsføring lokker med gratis medlemskap og kjøpe 30-timers kurs uten forpliktelser til å gå på gudstjenester. Fortellinger om familier som velger bort kirkelig konfirmant-ordning fordi det er ressurskrevende og lite kompatibelt med andre aktiviteter i familien meldes fra flere hold, hovedsakelig urbane områder, der alternativet (HEF-konfirmasjon) er aktuelt. Det stemmer også med nedgang for by-menighetene våre. Kirken må våge å gå i dialog med seg selv om hvordan en kan møte denne problemstillingen. Kan det være at det går an å sikre en kvalitativt god konfirmanttid med et mindre tidskrevende løp? Hva vil en i så fall miste eller vinne på det? Denne diskusjonen, blant andre, kommer nok opp når kirkens rammeplaner for kirkelig undervisning og læring står foran en revisjon nasjonalt.

En reflekterer også om nedgangen i oppslutning om konfirmasjon har sammenheng med et aldrende presteskap som kanskje ikke har energien som trengs for å møte konfirmantgruppene med nyskapende og dialogiske opplegg? Ungdommens kirketing i vårt bispedømme formulerte i 2018 et klart ønske i sin uttalelse om å være konfirmant: *Vi vil ikke bare lytte, vi vil være i dialog med og være og likeverdige samtalepartnere med prester og andre som leder konfirmantundervisningen.*

Har den økende andelen av familier under fattigdomsgrensen tenkt at de tradisjonelle konfirmasjonsfestene inklusive bunader, gaver, fotografering og stortilt feiring må utgå? Det kan være at en tenksom 14–15-åring ikke vil påføre familien en sånn byrde om økonomien er anstrengt. Dårlig økonomi kan komme til å gjøre at folk vil tenke annerledes om konfirmasjon som fenomen og tradisjon. I et bærekraftperspektiv og lyttende til trender og menneskers livssituasjon er det stadig viktigere at kirken er i dialog med seg selv og sine medlemmer. Kanskje er det på tide å utfordre og tenke nytt.

For konfirmantene i vårt bispedømme er det heldigvis mye positivt som har skjedd i året som gikk. Det er derfor trolig at mange av konfirmantene fra 2022 vil sitte igjen med gode relasjoner til hverandre og kirkens ansatte og minner fra gode opplevelser. Det være seg å ha stått ved alteret og løftet kalk eller disk sammen med forrettende prest mens

nattverdelementene ble innviet, kanskje er det å ha vært nært på gamle og ansatte i tjeneste på et sykehjem, kanskje er det å ha målt opp hvor mye en brearm har smeltet siden forrige konfirmanntall målte. Kanskje er det minnerike opplevelser fra leiropphold eller reise til Nidarosdomen eller Roma, eller minner om å ha samlet inn penger til rent vann i andre deler av verden der behovene er helt andre enn våre. Uansett vil disse ungdommene ha opplevd at tro og liv henger sammen, og at kirken er et hjem for dem der de er velkomne og viktige.

Det gjøres også innovativt arbeid på konfirmanntfeltet i vårt bispedømme. Rundt Borge kirke i Lofoten ble aktivitetsdagen for konfirmanter "Gudenes kamp" gjennomført. Dette er et tilbud som kombinerer ny teknologi og læring om kirke og gammel kultur for hele prostiet. Konseptet kombinerer kunnskapsformidling, praktiske ferdigheter og bruk av appen Goose Chase. Tiltaket har vokst i omfang, neste år skal også konfirmanter fra Vesterålen delta, og menigheten ble for dette tiltaket nominert til IKOs trosopplæringspris i 2022.

Det planlegges nå tverrfaglig kompetanseheving og inspirasjonssamlinger for de som arbeider med konfirmanter. Her vil det bli refleksjon om hva en konfirmant er og står i, i et sosiologisk perspektiv, hvordan kan diakoni rettes inn mot konfirmanter og foreldre? Hvordan gjør vi undervisningen om teoretiske tema relevant for 15-åringer? Og hva er det viktigste vi gjør i møtet med denne gruppen. Hvilke kvaliteter skal kirkens møte med konfirmantene ha?

VIGSEL

Det har vært en vesentlig økning i antall vigslere etter gjenåpningen. Dette er forståelig siden mange par utsatte bryllupsfeiringen i pandemitiden. For hele bispedømmet ser vi en 15 % økning fra 2019 til 2022, fra 312 til 359 vigslere. Noen områder er særlig populære som vigselsted. I Lofoten har økningen vært på 18 % i fra 2019, men tallet har holdt seg høyt gjennom pandemitiden. Enkelte kirker her møter særlig mange par fra andre steder i Norge og utlandet. Dette fører til knapp kapasitet på sommerstid, særlig med tanke på organistressurs.

Indre Helgeland melder om 27 % økning og Salten om 33 % økning i antall vigslere siden 2019. Da tar en i bruk hverdager og tilbyr også drop-in-vigsel. Her gjelder fleksibilitet og stor variasjon. Det vises stor vilje til å legge til rette for det brudeparet ønsker.

GRAVFERD

94 % av kirkemedlemmene i Sør-Hålogaland bispedømme som døde fikk kirkelig gravferd i 2022. Oppslutningen synes stabil, og i et desentralisert område som Nordland fylke er tilknytningen til lokale kirker og gudshus som sted for avskjeden fortsatt sterk. Stabilitet er det som tydeligst vises i gravferdstallene, men noen steder er det økning i antall kirkelige gravferder i forhold til antall døde medlemmer. Salten prosti melder om det høyeste antall gravferder siden 2013, 227. Gravferdstjenesten er også den av de kirkelige handlingene der vikartjeneste er et godt tilbud. Gravferden med dens forberedelse er et prosjekt med tett samhandling, i en kort periode. Det er kontakt med en familie i noen uker – intenst og relativt kortvarig. Mange vikarer gjør en viktig innsats her, sammen med de fast tilsatte. Samarbeidet med kantor, kirketjener, lokal kirke- og gravferdsforvaltning og gravferdsbyrå der det finnes, fungerer også godt de fleste steder.

1.1.4 BARN OG UNGE LÆRER OM KIRKE OG TRO

Landsomfattende tiltak

Sør-Hålogaland	Dåps samtale	4- årsbok	Breddetiltak 6 åringer	Tårnagent helg	Lys Våken	Konfirmasjon	Etter konfirmasjon	TOTALT
Medlemmer målgruppe	1 164	1 311	1 227	670	1 249	1 888	2 388	9 897
Deltakere	1 121	555	382	257	395	1 529	230	4 469
Prosent	96 %	42 %	31 %	38 %	32 %	81 %	10 %	45 %
Nasjonalt	97 %	36 %	25 %	23 %	18 %	79 %	10 %	42 %

Utvikling de siste 6 år

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Prosent deltakelse 7 utvalgte tiltak Sør-Hålogaland	40 %	44 %	46 %	49 %	43%	45 %
Nasjonalt	42 %	43 %	42 %	43 %	44 %	41,8 %

Kilde: Rapportering trosopplæringsverktøy

Ut fra statistikken for 2022 ser vi en reell nedgang av andelen av deltakende i trosopplæringsaktivitetene de siste årene, selv om tallene varierer noe. En viss usikkerhet i tallgrunnet kan nok skyldes svikt i rutinene på aktivitetsrapporteringen. Utskifting, ledighet og fravær i stabene slår fort ut på tallene i rapporteringen på trosopplæring. Mange steder har det vært strevsomt å få oppslutning om breddetiltakene når menighetslivet igjen er stabilisert etter pandemien. Folk har lagt seg til nye vaner når det gjelder å delta i samfunns- og kulturliv så vel som i kirkelige aktiviteter. Prost i Indre Helgeland rapporterer om dette. Barnekorene i Vefsn strever med å komme på samme nivå med antall medlemmer som før pandemien. Fra samme sted kan prosten også fortelle om fulle hus og lang venteliste på å få komme med babyen til det populære tiltaket Syng og svøm. Her er 40 fornøyde babyer med foreldre og foresatte ukentlig i møte med kirken, i det våte element. Forhåpentlig vil dette gi mange deltakere i et videre løp av trosopplæringstiltak. I Rana er det også ventelister for å bli med på babysang.

Noen av de utvalgte trosopplæringstiltakene har stabilt god deltakelse, og noen øker. Tårnagent-tiltaket viser en spesielt god utvikling i vårt bispedømme. Lys Våken har også hatt en god utvikling over år. Her ser en også en kreativ dynamikk i hvordan dette tiltaket organiseres. Noen steder har en ikke gjennomført overnatting i kirken, og heller invitert flere årskull for å hente inn tidligere tapte år. Godt besøkte barnefestivaler både i Vesterålen og i Rana er også gledelig lesing. Kirken driver altså mye og godt arbeid rundt i menighetene, både med breddetiltak og kontinuerlig arbeid. Kirken viser seg å nå mange, i snitt ca. 45 % av målgruppa mellom 0 og 18 år. Vi vil i vår nye strategi mot 2029, med styrt tilskuddsforvaltning, satse særlig på kor og sang for alle aldersgrupper. En diakonal satsing, en satsing kirkemusikalsk og innen kirkelig undervisning og læring – et skikkelig kinderegg.

1.2 Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle

1.2.1 KIRKEN DELTAR AKTIVT I SAMFUNNSDEBATTEN OG PÅ ULIKE ARENAER I DET OFFENTLIGE ROM

På grunn av biskopens sykefravær har flere av de planlagte innleggene og kronikkene gått ut. Fungerende biskop har likevel vært synlig i kronikker frem mot jul. Fungerende biskop har også gitt intervjuer og tilsvaret i lokale og nasjonale avisdebatter, der det har vært naturlig. Det har også vært en del presseoppmerksomhet rundt biskopens sykdomssituasjon, og et lengre intervju med henne sto på trykk i Vårt Land i november.

Flere av prostene har også økt sitt engasjement inn mot media, i form av pressetips og dialog. Dette har resultert i at vi har nådd bedre ut med informasjon om aktiviteter, særlig i forbindelse med drop-in-dåp, drop-in-bryllup som fikk god plass i lokalaviser og hos NRK Nordland. Også pride-arrangement og motorsykkelmesse på Helgeland har fått stor oppmerksomhet i media. Utover dette kan man fremheve Nord-Helgeland, der prostene har gjort gode avtaler med lokalavisen som jevnlig tar inn kronikker fra ham på trykk.

Sør-Hålogaland bispedømme er per i dag synlig på Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube i tillegg til egen nettside og rekrutteringsside på kirkejobb.no. Biskop Ann-Helen har en egen Facebookside og har god aktivitet der med snart 800 følgere.

I forbindelse med at vi har flere stillinger ledig gjorde vi et nytt fremstøt innen rekruttering. Vi kjøpte en digital annonsepakke, der gikk bredt ut både med tanke på type kompetanse og alder, noe som gav svært god respons. Det er selvsagt vanskelig å si om dette fremstøtet var avgjørende, men det er grunn til å tro at dette, sammen med andre aktiviteter, bidrar til å øke oppmerksomheten rundt å jobbe i Den norske kirke.

Vi vurderer fortløpende flere nye plattformer der vi kan møte medarbeidere og medlemmer med aktuell informasjon og inspirerende tema, som for eksempel nyhetsbrev, podkast, andre sosiale media, rekrutteringskanaler ol.

1.2.2 KIRKEN SAMHANDLER MED ULIKE TROS- OG LIVSSYNSSAMFUNN

Dialog over livssynsgrensene

Bodø dialogforum med deltakere fra flere kristne trossamfunn og andre tros- og livssynssamfunn er del av STL-nettverket (Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn i Norge). I 2022 har ortodokse eritreeres situasjon i Norge særlig vært et tema. Det er i 2022 ikke registrert flere menigheter med fora for religionsdialog i bispedømmet.

Økumeniske tiltak

I syv av åtte prostier har det vært feiret økumeniske gudstjenester i 2022 – 12 sokn. Her er det nok underreportering. I flere lokalsamfunn samarbeider menighetene godt og uformelt med pinsemenigheter, frikirker, misjonsmenigheter, adventister, baptister og katolske menigheter. Bibeldagen og kvinnenenes internasjonale bønnedag er kjente samarbeidspunkter.

Flere av prostene rapporterer at menigheter låner / leier ut kirkerom til katolske gudstjenester (Lofoten og Brønnøysund) og til eritreiske grupper (Fauske, Bodø og Lofoten).

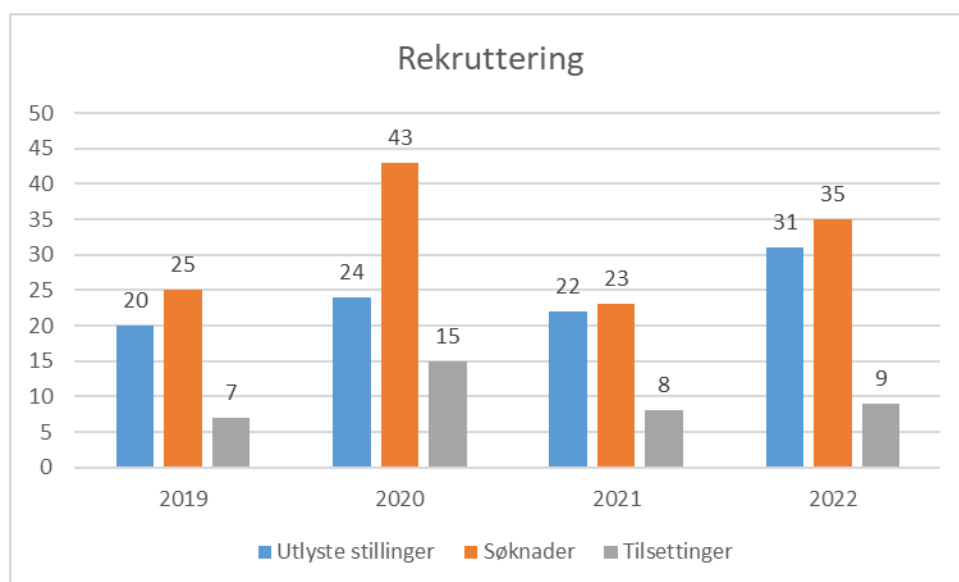
I Vefsn er det etablert en økumenisk gruppe; kristent lederforum. Der møtes ledere fra ulike kristne trossamfunn til bønn og dialog. Dette forumet er godt etablert og velfungerende. Kirken på Vestvågøy samarbeider med Adventistene og Pinsemenigheten om gudstjeneste i telt på torget på Leknes under Høstvevka. Det planlegges felles fagdager med Pinsemenigheten i Lofoten med tema sjelesorg i mars 2023. Vesterålen prosti har flere tverrkirkelige samarbeidsfora, bibelgruppe, kvinneweekend, fellesgudstjenester og fellesarrangementer. I Narvik er det regelmessige møter med representanter for byens ulike trossamfunn (Pinsemenigheten, Frelsesarmeen, Den katolske kirke, Misjonskirken og Den norske kirkes menigheter).

1.3 Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke

1.3.1 REKRUTTERING TIL KIRKELIGE STILLINGER STYRKES

I 2022 har det vært mellom 15–20 ledige prestestillinger. Dette har vært spesielt krevende i enkelte prosti, og i et prosti har det vært opp til 40 % ubesatte stillinger. Tilgangen på vikarer har likevel vært god, og prostene har jobbet aktivt for å finne gode løsninger. Gode relasjoner / kontakt med pensjonerte prester / vikarer er nødvendig for å få levert gode tjenester til menighetene.

Tabellen under viser en økning i antall utlyste stillinger, og også i antall søkere. Det må bemerkes at ukvalifiserte søkere også er inkludert i oversikten. Noen av disse er kontaktet og har kommet inn som vikarer i bispedømmet.

Kilde: statistikk fra eget bispedømme

Bispedømmerådet har gjort 15 tilsetninger, og av disse har ni takket ja til stilling i vårt bispedømme. Flere av søkerne som takket nei, har søkt på flere stillinger enten i vårt

bispedømme eller i andre bispedømmer. Der stillinger står ledige over tid, gjør prosten vurderinger om stillingen kan dekkes av vikar eller enkelttjenester. Viktigheten av å ha kontinuitet med prest i menighetsråd vurderes som stor. Bispedømmerådet har innført faste satser for prester som ivaretar menighetsråd utover sine egne.

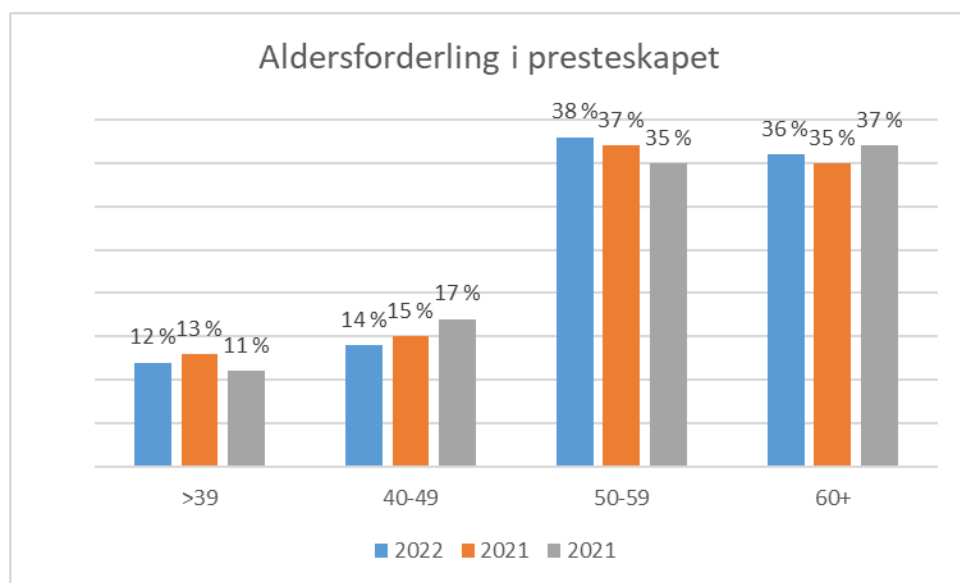
Vi har i 2022 hatt seks stillinger for «prest under utdanning» (PUU) i bispedømmet. Dette har vært, og er, rekrutterende for bispedømmet og bispedømmerådet ser verdien av å ha slike stillinger også i fremtiden. For at flere skal ta kirkelig utdanning ser vi at vi må bli flinkere til å fortelle om hvilke yrker og muligheter kirken har. Det har vært deltagelse på yrkesmesser også i 2022 på nett, og vi ser frem til å kunne møte ungdommen fysisk i 2023.

Eksempler på tiltak som ble gjort i 2022: Besøk på studiesteder, sommervikariat for studenter som går på topp, prostens og andre ansattes kontaktnett og kontakt med mulige søkere, vikariat og tilrettelegging for prester, nettbaserte kampanjer, bred annonsering av ledige stillinger både digitalt og i avis. Bispedømmet har fremdeles en del gode presteboliger der boligmarkedet oppleves som krevende, og flere boliger leies kun med formål om å bosette vikarer i perioder. Dette har vist seg å være nyttig og kostnadsbærende.

Alderssammensetning

Bispedømmet har en utfordrende aldersstruktur i presteskapet. Tabellen under viser at ikke er de store endringene i alderssammensetning de tre siste årene, og at mer enn 1/3 av prestene er mer enn 50 år.

Flere prester velger å stå lenge i arbeid, og det legges opp til individuell tilrettelegging hvis det er behov for det. Dette gjøres i samtaler med prost, og spesielt i medarbeidersamtaler der dette er et tema.

Kilde: Statistikkhefte 2022 (SSB).

De fleste som går av med alderspensjon, velger å gjøre tjenester enten som vikar eller i enkelttjenester.

Søknader om delvis AFP behandles individuelt, og i 2022 har vi fått til noen løsninger som gjør at vi beholder ansatte i en % stilling. I tett dialog med prost kan det da gjøres tjeneste som gjerne kommer hele prostiet til gode.

1.3.2 KIRKEN HAR EN VELFUNDERENDE ORGANISASJON

Dette målet rapporteres på under del IV

1.3.3 KOMPETANSEUTVIKLING STYRKES

E-læringsplattformen er et viktig bidrag til videre utvikling av ansatte i bispedømmet. Ved årsskiftet ser vi beklageligvis at det fremdeles er mange som ikke har fullført pålagt kurs for beredskap (37/79). En del av forklaringen er at man har gjennomgått kurs i plenum i prestemøtet og at kurset dermed ikke har blitt registrert på den enkelte. En fordel med gjennomgang i plenum var at det gav mulighet til felles refleksjon. Bispedømmet benytter en del vikarer i beredskap, og disse skal gjennomføre kurset i forkant av tiltredelse.

Det ble gjennomført totalt 277 kurs av ansatte i e-læringsplattformen i 2022. Vi ser at det er behov for å få større aktivitet i plattformen, og vil i 2023 ha selvlæring oppe som tema på enkelte prostemøter, i RAMU og i kontaktmøter.

I 2022 har proster, biskop og stiftsdirektør gjennomført lederutvikling med Nordnorsk lederutvikling (NNL). Siste samlinger gjennomføres i 2023, og tilbakemeldingen så langt er at dette har vært nyttig og utviklende for bedre ledelse. Staben på bispedømmekontoret har i 2022 hatt to samlinger med stabsutvikling med NNL. Det å ha samme leverandør er nyttig for å få en tydeligere «rød tråd» mellom utvikling av ledelse og stab.

Det er i 2022 brukt kr 121 000 på utdeling av REU-midler. To av våre ansatte tar utdanning som arbeidsveiledere (AVU), to har gjennomført pilegrimskurs, en har gjennomført utdanning innen forsoningsteologi og en har fulgt EU-tilbud om samisk tro og livstolkning.

Når det er mulig ønsker bispedømmet at prost eller annen ledelse er deltagende på KA sitt lederkurs. I første halvår av 2022 hadde prost i Sør-Helgeland godt utbytte av å lære mer om kirkelige ledelse, og i siste halvdel var det HR-sjef som deltok.

I februar var det fagdager i LIM, der flere av ledelsen og vernetjenesten i bispedømmet deltok digitalt. Slike fagdager øker forståelsen av et viktig arbeid som vi i kirken skal jobbe godt med.

I juni var det samling for vikarer under utdanning. Dette var en samling som både bar preg av kompetanseløft for studentene, men også der de fikk fortalt om sine behov for videre utvikling mot ordinasjon. Staben på bispedømmekontoret var aktivt involvert med fagkompetanse.

Alle kirkelig ansatte var invitert til Stiftsdagene, *Kirka i samfunnet*, 4.-6. oktober. Ca. 260 deltagere, hvorav 147 fellesrådsansatte, ble her tilbudt en rekke foredrag og seminarer, samt gudstjeneste, liturgiske samlinger og konsert med Trygve Skaug. Formålet med denne konferansen var både å få faglig påfyll og å oppleve et felleskap som kirkelig ansatte i Sør-Hålogaland bispedømme.

Regionalt etterutdanningsutvalg REU har arbeidet med planer for en studietur for presteskaper. Flere alternativer er vurdert, og underveis har Kirkemøtets klimavedtak vært et vesentlig tema. For vårt bispedømme er det særlig viktig å finne arenaer for å styrke kompetansen rundt sannhets- og forsoningskommisjonens arbeid, og studieturen ble tenkt med dette som tema, der vi kunne lære av våre nabokirker i Sverige og eventuelt i Finland.

Inspirasjonssamlinger for kirkemusikere og prester

På initiativ fra biskopen ble det arrangert ett-døgns samlinger for tre prostier om gangen, der kirkemusikere og prester møttes for å arbeide med liturgi og gudstjenestesamarbeid. Proster og rådgivere samarbeidet om programmet, med høy grad av involvering fra deltakerne. Bispedømmerådet gav tilskudd til fellesrådet for å finansiere innhold og overnatting.

Diakoniarbeidere i videreutdanning

I samarbeid med Nord-Hålogaland bispedømme og KUN / VID Tromsø ble det fullført 10-vektalls etterutdanning med sjelesorg i flerkulturelle kontekster som hovedtema. Diakoni i samisk kontekst var bl.a. vektlagt. 13 diakoniarbeidere / diakoner fra bispedømmet deltok. Her var motivasjonsinnsats og tilrettelegging fra bispedømmerådets rådgiver vesentlig for rekruttering og fullføring. Vi tar med oss denne positive erfaringen videre og ser muligheter for tilsvarende tiltak også for flere kirkelige yrkesgrupper.

2. Kirken er der livet leves

2.1 Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner

2.1.1 FLERE DELTAKERE PÅ KONSERTER OG KULTURARRANGEMENT

Det tar tid å reise seg etter to år med nedstengning. Innenfor kulturfeltet har noen ting vært enklere enn andre å gjenreise. Det var mange menigheter som fikk samlet lokale krefter til å synge julen inn i 2022, og med Luciakonsserter og julekonsserter kunne det manifesteres at kulturlivet var i gang igjen. Korvirksomheten har vært skadelidende, og det å måtte utsette prosjekter gjentatte ganger har satt spor. Det går likevel fremover, og det viktigste kulturarbeidet er menighetens egen virksomhet og samarbeidet med det lokale kulturliv.

I arbeidet med virksomhetsplanen i 2022, valgte vi å løfte fram tre satsingsområder for styrking av kulturlivet i bispedømmet. Det ene er satsing på fellessang og barnekorarbeid, som handler om å bruke sanger og salmer som et middel for å lære om og uttrykke kristen tro, om å fremme sangens helseverdi og om å la sang- og musikkopplevelser i kirken bidra til økt livskvalitet. Ved å utvikle prosjekter rundt fellessangen, kan det også øke gudstjenestedeltagelsen og bidra til rekruttering av både frivillige og ansatte i kirkens arbeid.

Det andre er vår involvering i Europeisk kulturhovedstad BODØ2024, i samarbeid med Kirkemusikksenter nord, og arbeidet med å involvere og synliggjøre ulike, innovative prosjekter fra hele bispedømmet i den delen som heter ARCTICulations of Faith.

Et tredje satsingsområde som bygger oppunder kulturlivet i bispedømmet, er utviklingen av Gildeskål kirkested og arbeidet med å få godkjent Hålogalandsleia. Åpne kirker langs leia vil gjøre kirkerommet mer tilgjengelig, og kan skape et lokalt engasjement for å tilby flere kunst- og kulturopplevelser, også til mennesker på reise.

Kultur gjennomsyrrer mye av det som skjer i menighetene, og dekker langt mer enn konsertvirksomheten. Konsertvirksomheten er likevel en viktig del av kirkens kulturliv, og selv om besøkstallene ikke er på samme nivå som før pandemien, så er vi på god vei oppover med en økning på 93 % fra 2021. Antall konserter i menighetens egen regi er 247, fordelt på 50 menigheter med besøkstall på 22 751. Antall konserter i andres regi er 254, fordelt på 62 menigheter med til sammen 29 970 deltagere. Fire menigheter utmerker seg i antall eksterne arrangement, med 25 konserter (Bodø domkirke), 14 konserter (Træna), 12 konserter (Rønvik) og 10 konserter (Sørfold). Trænafestivalen bruker kirkerommet aktivt til sine konserter.

Antall konserter/kulturarrangement					Antall deltakere				
2019	2020	2021	2022	Endring i prosent	2019	2020	2021	2022	Endring i prosent
753	338	383	511	33 %	93 496	21 178	27 248	52 721	93 %

I tillegg er det oppgitt 64 kulturarrangementer i egen regi, fordelt på 24 menigheter, hvorav så mange som 13 er gjennomført i Gildeskål sokn. Her satses det også spesielt på utviklingen av kirkestedet, og det tas nye initiativ for å skape lokalt og regionalt engasjement (se også 3.2.4). Det oppgis også 44 kulturarrangementer i regi av andre, fordelt på 17 menigheter, som for eksempel «Klagesang til Fuglefjellet» v/Elin Vister på Røst.

34 menigheter har tilbud om babysang og / eller småbarnssang. 27 menigheter driver barne- / ungdomskorvirksomhet med 52 kor med 770 medlemmer, mens 14 menigheter driver 20 kor for voksne med 383 medlemmer. Det er verdt å nevne at tre av våre kirkemusikere for tiden deltar på en videre- og etterutdanning i barnekorledelse ved Norges musikkhøgskole.

Kirkemusikerne er viktige nøkkelpersoner i kirkens kulturvirksomhet. I prostier med flere vakante kirkemusikerstillinger, er det vanskelig å bygge opp den kirkemusikalske aktiviteten. Vi ser derfor behov for å sette søkelys på rekruttering av kirkemusikere til bispedømmet vårt.

2.1.2 STYRKE OG FORNYE KIRKELIG KULTURARV NASJONALT OG LOKALT

Antall sokn med åpen kirke					Totalt antall dager med åpen kirke				
2019	2020	2021	2022	Endring i prosent	2019	2020	2021	2022	Endring i prosent
48	44	56	44	-21 %	2 497	1 063	872	1 651	89 %

44 menigheter har meldt inn åpne kirker, med til sammen 1651 dager / kvelder i løpet av året. Kun seks steder identifiseres kirken som «veikirke», åpent til sammen 297 dager. Det gjelder Borge, Sørfold, Bø og Malnes, Gildeskål, Vågan og Bodin sokn. Det er bratt økning i antall

dager med åpne kirker, men fortsatt et stykke igjen til 2019-nivå. Prostene melder om ulike varianter. Vega kirke er åpen hele året, mens Brønnøy kirke har hatt et samarbeid med kommunen om åpen kirke seks til syv dager per uke i sommersesongen. I Alstahaug kirke ble åpen kirke kombinert med tidebønner gjennom store deler av sommeren – for å gjøre kirken til et levende gudshus og noe mer enn et omvisningssted. Kirkene i Bodø, Narvik, Ankenes og Sortland kirker er også åpne for å ta imot cruisebåtturister når cruiseskip kommer til havn. Lofoten prosti startet et prosjekt ved hjelp av prostipreststillingen, for bedre å kunne ta imot besøkende til regionen. Åpne kirker er en del av dette. Flere steder har hatt åpne kirker som diakonalt tiltak i forbindelse med Allehelgensdag og krigen i Ukraina.

Bispedømmerådet fortsatte i 2022 et tett samarbeid med Gildeskål kommune rundt utviklingen av Gildeskål kirkested som regionalt pilegrimssenter, og investerte videre i arbeidet for å få godkjent Hålogalandsleia fra Trondenes til Nidaros innen 2023. Målet er at den offisielle åpningen kan skje under BODØ2024.

Noen av pilegrimsaktivitetene som har blitt gjennomført i menighetene, var blant annet pilegrimsgudstjeneste / kirkesøndag i Rørstad kirke (1761); et samarbeid mellom Rørstadkirkens venneforening, Salten veteranbåtlag, MK Faksen, pilegrimsfellesskapet St. Nikolas (Bodø), samt Sørfold og Kjerringøy menigheter.

Vesterålen kultursamarbeid og menighetene på Bø, Andøy og Hadsel arbeider aktivt med å etablere kirkevandringer lokalt. Hadsel blir nøkkelsted langs Hålogalandsleia. Det ble gjennomført en offisiell vandring fra Stave mot Dverberg (Andøya) i september for å skape engasjement og oppmerksomhet rundt den gamle kirkevegen der.

Pilegrim som redskap og virkemiddel i konfirmasjonsundervisningen har hatt et særlig fokus i Leirfjord menighet i 2022. En pilegrimsvandring langs en gammel kirkevei gav et refleksjonsrom i konfirmantundervisningen som har blitt brukt videre. Fra Nord-Helgeland prosti meldes det særskilt at pilegrim i konfirmantundervisning er noe de vil arbeide mer med framover. I Nord-Helgeland har det også vært jobbet aktivt over lang tid for å legge til rette for godkjenning av Hålogalandsleia. Alstahaug planlegges som regionalt senter langs leia.

2.1.3 SKOLER OG ANDRE AKTØRER FORMIDLER KULTURARVEN I KIRKEN

Samarbeidet mellom barnehager, skoler og kirken er sterkt, og har overlevd pandemien. Bildet er nyansert også når det gjelder dette, men det rapporteres om gode tall og tendenser.

I Rana tok skolen kontakt med kirken for å få avholde julegudstjeneste for nyopprettet ungdomsskole i sentrum. Det opplevdes som positivt for alle parter. I Rana er det også gode tradisjoner for at elever ved valgfaget Innsats for andre finner arenaer for læring i kirken. Tiltaket Hver gang vi møtes i Yttern kirke har flere ungdomsskole-elever i aktivitet, og pensjonisttreffet i Gruben kirke har også vært læringsarena for elevene.

I Bodø domkirke fortsetter den gode tradisjonen med opplæring i bibelkunnskap for 6.-klassinger. Elevene inviteres også til gudstjeneste for å motta sin egen bibel i etterkant av at

de har vært i katedralen sammen med skolen – noe som selvsagt er frivillig, men som bygger opp under relasjonsbygging og tilhørighet til sin lokale kirke og de ansatte der.

Kirken på Røst inviterer skolebarn til kirkegården i forbindelse med Allehelgensdag. Her planlegges uteklasserom i tilknytning til barnekirkegården, med undervisning i lokal historie.

Julevandring og påskevandring er godt etablerte kontaktpunkter mellom barnehager og kirken – læring om høytider, kirken og tradisjoner. Grenselandet mellom trosopplæring og skole / kirkesamarbeid krever at en er klar over målsettinger og ulike tilnærminger til skolen og barnehagen. Endringene i planverk og rammeplaner som er nært forestående vil forhåpentligvis føre til utvikling også av feltet skole / kirkesamarbeid.

Det er gode rutiner mellom lokalmenigheter og lokalhistoriske aktører flere steder. Blant annet Stave historielag på Andøya v/Arild Dahle. Han formidler kunnskap om den historiske kirkevandringen mellom Dverberg kirke og Stave, hvor det før reformasjonen stod et kapell. I september ble det invitert til historisk foredrag og vandring i samarbeid med turistforeningen på stedet. Videre har Alstahaug slektshistorielag (Alost) et godt samarbeid med det lokale kirkekontoret for å bygge opp en god oversikt over gravlagte og graver i kommunen. Menighetsrådet i Dønna og Dønnes gård har hatt en felles avtale om omvisning i Dønnes kirke. Sandnessjøen videregående skole har også i 2022 besøkt kirken for nettopp å bli kjent med kulturarv og levende innhold. Nordland fylkeskommune samarbeider med Gildeskål kommune om opprettelse av et nytt religions- og kirkehistorisk museum i tilknytning til kirkestedet (se også pkt. 3.2.4), og biskopen er representert i styringsgruppa for arbeidet.

2.2 Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt

2.2.1 FLERE MENIGHETER MED DIAKONAL SATSING

Antall sokn av 83 med diakonal betjening

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	39	38	37	37	37	37	42	43

Kilde: Bispedømmeskjema til Etatstatistikken

Andel sokn med diakonal betjening

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
46 %	44 %	43 %	43 %	43 %	45 %	51 %	52 %
52 %	53 %	52 %	53 %	55 %	61 %	60 %	61 %

De nederste tallene er gjennomsnitt på landsbasis.

De to nye diakonstillingene vi fikk i 2021 har fokus på barn og unge og yngre målgrupper. Alle prostier unntatt Nord-Helgeland har i dag diakonal betjening. Av ansatte i diakonstilling er det pr i dag 32 % som er vigslet (nedgang på 2 % fra 2022) og 68 % som ikke er vigslet (økning på 2 %). En diakoniarbeider er under utdanning til master i diakoni.

Mange menigheter sliter med egenfinansieringen til diakonstillingene på grunn av dårlig kommuneøkonomi. I 2022 har en menighet har sagt fra seg sin diakonhjæmmel fordi de ikke

har midler til å dekke sin 50 % egenfinansiering. I tillegg har en menighet måttet sette sin stilling i bero i 2022 mens de jobber med å få finanseringen på plass. Det jobbes med å legge til rette for veiledning og kurs / videreutdanning. I 2022 har dette blitt gjort gjennom å forplikte fellesråd til å lage et kompetanseløp ved ansettelse, tilbud om ABV, biskopens digitale tilsynssamlinger og andre digitale fagsamlinger.

Hamarøy og Tysfjord kirkelige fellesråd har arbeidsgiveransvar for diakonistilling i lulesamisk område. Stillingen er en ressurs i det lulesamiske området. Da fellesrådet ikke har mulighet til å finansiere 50 % egenandel, har Sør-Hålogaland bispedømmeråd i samarbeid med Kirkerådet gått inn for en fremtidig sikret finansieringsordning med 100 % finansiering av stillingen fra 2025. Dette innebærer at stillingen ut 2024 finansieres av 50 % diakonimidler via bispedømmet og 50 % prosjektmidler fra Samisk kirkeråd – som er innenfor den planlagte tidsrammen for lulesamisk prosjekt. Diakoniarbeideren sluttet i 2022 og stillingen lyses nå ut som Guojmmevájaldiddje (oversatt = medvandrer). Se også pkt 3.2.4.

Flere diakoner jobber med trosopplæring, og vi ser at fellesråd ønsker å bruke trosopplæringsmidler inn i egenfinansieringen for å beholde diakonstillingen. Noe som i neste runde vil resultere i færre utadrettede stillinger lokalt. Etter tilbakemelding fra Kirkerådet er imidlertid bispedømmerådet tydelige på at kommunal egenfinansiering for diakonstillinger er et absolutt krav. Dette følger vi opp med fellesrådene i forbindelse med årlig rapportering.

I etterkant av videreutdanningstiltaket har flere diakoner fokusert på sjelesorg og samtale. Blant annet jobbes det med å få i gang "Kirkens samtaletjeneste" i Bodø der det etableres en bookingtjeneste der publikum kan booke time for samtale hos diakon / prest. Ellers finnes flere ulike samtaletilbud, som samtaletilbudet "Susepraten" på kafeen i Valnesfjord og nybygd grillhytte med samtaletilbud i Sørfold.

Sør-Hålogaland bispedømme har ifølge medlemsundersøkelsen 2021 50 % som definerer seg i gul gruppe og 45 % mener at kirken har en viktig posisjon i lokalsamfunnet. De som befinner seg i gul gruppe er en viktig målgruppe for diakonien. Kirkens diakonale tiltak har en genuin mulighet til å nå ut over de tradisjonelle menighetsgrensene. Koronapandemiens kreativitet har vist at vi kan skape fellesskap som går forbi grønn gruppes premisser.

Prostene rapporterer om utstrakt samarbeid mellom menighet og samfunn, for eksempel med NAV, kriseteam, psykiatri, Røde Kors, Norsk folkehjelp og andre organisasjoner. Det kan synes som en tendens at det er i de små kommunene dette samarbeidet fungerer best. Dette er i flere tilfeller en form for samskapning. Her er noen kommet i gang og vi håper bevissthet om samskapning i praksis vil bli mer utbredt i menighetene fremover.

2.2.2 KIRKEN FREMMER MENNESKEVERD, FRED, MENNESKERETTIGHETER OG VERN OM SKAPERVERKET

Bispedømmet arbeider for at menighetene våre skal bli Grønne menigheter og mange menigheter har det i sin diakoniplan. Sør-Hålogaland har nå 37 Grønne menigheter, som utgjør 45 % av menighetene. Det er et mål at vi skal øke andel Grønne menigheter, men det

kan være en utfordring å finne hvilken form vi skal ha for å kunne ha fokus på miljø i de ulike satsningsområdene i kirken.

Revidert plan for diakoni har et økt fokus på bærekraft og dette står på dagsorden i menighetenes diakonale arbeid. Det holdes flere lokale friluftsgudstjenester med fokus på klima. For eksempel «På grensen til samarbeid», der Sørfold og Fauske menigheter samarbeider om feiring av Skaperverkets dag i naturreservatet på grensen mellom Fauske og Sørfold. Prosjektet er et samarbeid mellom menighetene og kommunene som kom i gang som et resultat av Grønn menighet. Klimakonfirmantarbeidet i Hemnes har i over ti år hatt årlig tur til Svartisen for å se hvor mye isen trekker seg tilbake sammenliknet med tidligere år. Brønnøy har et trosopplæringsprosjekt "Jordvenn" og "Guds hage i nord" med fokus på barn og unges forhold til skaperverket. De jobber også for å redusere matsvinn.

Bærekraftmålene er lagt inn i virksomhetsplan og strategidokument fra 2023.

2.2.3. DEN NORSKE KIRKES UTSLIPP OG MILJØBELASTNING REDUSERES

I løpet av 2022 fikk samtlige i administrasjonen på bispedømmekontoret profil i nytt reisebyrå. G-travel vil ivareta innhenting av informasjon fra reiseaktivitet ut fra krav om reduksjon av CO₂. Bispedømmerådet ser positivt på og er stolte over kirkens sterke og klare miljøprofil, men ser utfordringer ved å redusere fremtidig reisevirksomhet ut fra kravene.

I hørings svar til kirkerådet "Fordeling av utslippsreduksjon mellom enhetene i rettssubjektet" ble flere utfordringer problematisert. For eksempel togtransport i Sør-Hålogaland som fortsatt drives med diesellokomotiv, men som viser 0 eller samme utslipp som elektriske tog, propellfly versus andre fly osv. Høye priser på kortbanenettet, rasutsatte veistrekninger og værutsatte båt- og fergestrekninger gjør reiser tidkrevende og kostbare. Vi vil se på alternative løsninger, men for å kunne drive folkekirke i bispedømmet vil det være behov for både bil, fly og båttransport også i tiden fremover.

I arbeidet med forbedring av utslipp har det i 2022 vært gjort løpende vurderinger for hvilke møter, intervjuer, samlinger som kan gjennomføres digitalt. Flere bispedømmerådsmøter og prostemøter ble gjennomført digitalt. Alle RAMU, REU, kontaktmøter og møter med styret for kirkevergelaget ble gjennomført på Teams i 2022. Bispedømmekontoret planlegger også for 2023 å ha ytterligere møter, samlinger, opplæringer og en del ABV på Teams. Vi ser at det er en verdi å kunne møtes i enkelte settinger, men dette blir mer unntak enn regelen. Satsingen på desentraliserte kompetansesamlinger – med tre prostier – gir en kortreist og klimavennlig måte å samles på, med flyreiser kun for tilreisende rådgivere fra bispedømmekontoret. For kontakten med ansatte, folkevalgte og frivillige i bispedømmet er det nødvendig å prioritere enda tydeligere de reisene som gjelder slik kontakt, og reiser som gjelder nasjonalt samarbeid kan måtte nedprioriteres. Her trenger vi en felles forståelse av muligheter og prioriteringer.

I 2022 ble det satt ned et partssammensatt utvalg som skal jobbe med «grønt arbeidsgiveri». Utvalget skal også se på muligheter utover reduksjon av CO₂, og komme med forslag som totalt skal bidra til at vi reduserer miljøavtrykket fremover. Utvalget rapporterer til RAMU.

Vestvågøy kirkelige fellesråd har søkt kirkerådet om midler for å gjennomføre et prosjekt for å teste ut mulighet for bruk av el-bil i daglig drift. Fellesrådet har mottatt midler fra Kirkerådet og bispedømmerådet for å skaffe seg en el-bil. Prosjektgruppen er sammensatt fra begge arbeidsgiverlinjene, og har hatt sine første møter der det har blitt diskutert og tematisert fordeler og ulemper med el-bil. For bispedømmerådet er det viktig at prest i beredskap skal kunne benytte el-bil. Målet må være at en familie kan klare seg med én bil også ute i distriktene, selv i forbindelse med beredskap. Samkjøring til kirkelige hendelser må være en del av prosjektgjennomføringen.

Bispedømmekontoret er Miljøfyrtårnsertifisert – en årlig gjennomgang av kontorets miljøprofil.

2.3 Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn og offentlige, private og ideelle aktører

2.3.1 SAMARBEID MENIGHET OG MISJON STYRKES

I menighetenes årsstatistikk oppgir 58 menigheter at de har én eller flere misjonsavtaler i SMM (Samarbeidsrådet menighet og misjon) – dette utgjør 70 % av menighetene. I tillegg kommer enkeltavtaler i menighetene utenom SMM-arbeidet –13 avtaler. Misjonsrådgiver har tett dialog og årlige møter med alle misjonsorganisasjonene nasjonalt og regionalt om oppfølging av avtaler. Spesielt viktig er det å få på plass et felles system med avtaleperioder og kontaktpersoner, da dette varierer veldig hos de ulike misjonsorganisasjonene.

Misjon og globalt arbeid synliggjøres i gudstjenester i kirkeåret og enkelte prostier har fast årlig misjonsgudstjeneste. Sør-Hålogaland bispedømme har et aktivt SMM-utvalg – et viktig nettverk for utadrettet arbeid og avgjørende for et utvidet misjonsfokus i Sør-Hålogaland.

Blant flere tiltak som utvalget stod bak er blant annet misjonshelg for bispedømmet med søkelys på menighet og misjon, i samarbeid med NMS Helgeland. Her deltok medlemmer fra de fleste SMM-organisasjonene og kirkelige ansatte. SMM-utvalget arrangerte også misjonsaksjonen «Sammen som kirke i hele verden». 16 menigheter deltok med støtte til 20 prosjekter, én mer enn 2021. Flere hadde økt oppmerksomhet rundt misjon / internasjonalt arbeid uten å delta. Mange kreative tiltak ble gjennomført, blant annet Afternoon Tea i regi av Fauske / Valnesfjord / Sulitjelma. Det viktigste var muligheten til å se ekstra på kirkens globale ansvar og menighetens misjonsavtaler. Før stiftsdagene ble det utlyst en konkurranse for kirketjenerne om hvem som leverte inn mest lysstumper, for gjenvinning. Dette ble viderelevert til NMS gjenbruk. Vinneren ble Fauske menighet. SMM-utvalget arrangerte i samarbeid med Domkirken årlig misjonsgudstjeneste med biskopen.

SMM-utvalget jobber for å få større oppmerksomhet på misjon inn i trosopplæringen. Gruben menighet har fått nasjonale trosopplæringsmidler for å arrangere kvelder om misjon for konfirmanter. I bispedømmet er det kun Skjerstad / Misvær som har aktiv vennskapsavtale. Prosterapportene viser at Kirkens Nødhjelp fortsatt har en sterk posisjon. Juleofferet har gått noe ned. Omlegging til digital fasteaksjon ga en nedgang i bispedømmet fra kr 1.253.334 i 2020 til kr 1.025.153 i 2021, en nedgang på 18 %. I 2022 økte tallene til kr 1.552.331 en økning på 44 %. Dette kan også ha sammenheng med at krigen i Ukraina brøt ut i samme

tidspunkt. Fasteaksjonen fokuserte derfor på Ukraina, og denne ekstra diakonale mobiliseringen i menighetene og samfunnet kan være en respons på denne økningen i fasteaksjonsinntektene. Det ble arrangert flere konserter og arrangementer. I Lofoten hadde de en stor tverrkirkelig konsert arrangert av Pinsemenigheten og Buksnes menighet.

Markering av Hans Nielsen Hauges 250-årsjubileum ble digitalt markert i 2021. Bispedømmets hovedmarkering i Steigen, der Hauge også hadde sitt virke, ble lagt til 2022. Biskopen var til stede, sammen med deltakere fra hele regionen.

2.3.2 DEN NORSKE KIRKE SYNLIGGJØR SIN TILHØRIGHET TIL DEN VERDENSVIDE KIRKE

Gjennom Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsområdet (SKKB) deltar Sør-Hålogaland bispedømme i et viktig økumenisk arbeid hvor samiske spørsmål, klimaspørsmål i nord og utveksling av kultur og ungdomssamarbeid er viktige bestanddeler. I dette arbeidet er lutherske, finsk ortodokse og russisk ortodokse kirker fra Sverige, Norge, Finland og Russland representert. I en tid med politiske spenninger mot Russland er det viktig å fortsette samarbeidet i kirkelige sammenheng som en del av et fredsbevarende folk-til-folk samarbeid. Da krigen brøt ut vedtok medlemsstiftene i SKKB å sette all kontakt med kirkene på russisk på vent (den russisk ortodokse kirke og ingermanlandske kirke) frem til 2024. I mellomtiden samarbeider Finlands ortodokse kirke og de lutherske medlemsstiftene i Sverige, Finland og Norge, uten russisk deltakelse, under navnet Nordkalottens kirkelige nettverk. I denne perioden jobber nettverket blant annet med fokus på kirkens arbeid i nord, urfolksspørsmål, miljø og klima, fredsarbeid, pilegrim, barn og unges deltakelse i kirken.

2.3.3. BARNE- OG UNGDOMSORGANISASJONENE DELTAR INN I MENIGHETENE

Samarbeid med organisasjonene er av vesentlig betydning for at kirken skal komme videre i arbeid mot visjonene sine. For barn og unge er det nedfelt samarbeidsavtale der en gjensidig står sammen om dette. Kirkens unge er en samarbeidsplattform der disse organisasjonene gjensidig har forpliktet seg på samarbeid.

Disse organisasjonene er med: ACTA – Barn og unge i Normisjon, KRIK (Kristen Idrettskontakt), NKSS (Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag), NLM Ung (Norsk Luthersk Misjonssamband barne og ungdomsarbeid), NMSU (Det norske misjonsselskaps barne- og ungdomsorganisasjon), Norges KFUK-KFUM, KFUK-KFUM-speiderne, Return2sender, Skjærgårds live, Søndagsskolen Norge, Ung kirkesang. HEKTA – trosopplæring for ungdom

Hos oss i Sør-Hålogaland er det i størst grad samarbeid med Ung Kirkesang, Norges KFUK-KFUM, KFUK-KFUM-speiderne, Søndagsskolen Norge, Krik og NLM-ung.

Ung Kirkesang har godt besøkte sommerskoler og driver leder- og dirigentopplæring som når mange. KFUK-KFUM har Milk-kurs, festivaler og leire som er vitale og godt besøkte arrangementer flere steder i bispedømmet. To av organisasjonene har ansatte i bispedømmet: Søndagsskoleforbundet har heltidsansatt konsulent stasjonert i Bodø, som sørger for

oppfølging og kompetanseheving for de mange frivillige i dette arbeidet. KFUK-KFUM har en stilling som programarbeider / daglig leder.

3. Kirken er mer for flere

3.1 Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt

3.1.1 KIRKENS DIGITALE NÆRVÆR ØKER

Den digitale kompetansen ute i menighetene er fremdeles uoversiktlig. Den fremstår tilfeldig, ut fra hvilke ressurser som allerede finnes i menigheten, og ikke et resultat av målrettet rekruttering eller kompetanseheving. Det må likevel sies at noen har hatt stor digital aktivitet og er fornøyde med det. Vi er nå i ferd med å kartlegge hvem som har ansvar for den digitale kommunikasjonen hos de forskjellige menighetene, slik at vi kan utveksle informasjon, kurse og avdekke hvilke behov de forskjellige har for å nå ut med sitt.

Interessen for digitale sendinger som vi så tidligere har avtatt. Kirkelige handlinger som strømming av gravferd skjer nå kun unntaksvis.

Facebook er fremdeles en betydelig kanal for å få ut budskap om de forskjellige tilbudene menighetene har. Som nevnt prøver vi å få menighetene til å bruke skjerikirken.no. Både for å samle kommunikasjonen i en kanal som jevnlig markedsføres av Kirkerådet, men også fordi vi ser at riktig bruk av appen vil gjøre markedsføringsjobben både enklere, mer målrettet og mindre tidkrevende. Arrangement som ligger i skjerikirken.no kan for eksempel enkelt deles på Facebook.

Bruk av hjemmeside er fremdeles en viktig kanal for å nå ut med informasjon, særlig til ansatte og frivillige i menighetene. Rekrutteringsmateriell, kontaktinfo, informasjon om tilskudd, prosjektinfo og generell informasjon er typiske tema som etterspørres digitalt.

Baksiden av den digitale medaljen er at lagring av filer er svært ressurskrevende, både produksjon av maskinvare og kraften som driver dem. Derfor oppfordrer vi til å slette unødige filer samt være bevisste på hvor mye og hvor mange vi sender (og på kopi) digital info til.

3.1.2. UNIVERSELL UTFORMING AV OG I KIRKEN STYRKES

Universell utforming er et prinsipp som skal sikre at ingen blir stående utenfor fellesskapet, verken fysisk eller i overført betydning. Kirken i Sør-Hålogaland har Ei åpen dør i tro, håp og kjærlighet som motto. Dørene inn til gudstjenestefellesskap, kulturarrangementer, diakonale tiltak og trosopplæringsaktiviteter skal være lette å komme inn gjennom. Dessverre er det ikke alle steder lett å bli med når en har fysiske utfordringer. Manglende rullestolramper, trinn og terskler, manglende og kvalitativt dårlige lydanlegg er dessverre faktum i mange kirkebygg, kapeller og menighetshus. Under visiter og andre besøk fra biskop / stab på bispedømmekontoret er disse forholdene tema og gjenstand for igangsetting av tiltak. Noen steder jobbes det aktivt og målrettet mot forbedringer, vel vitende om at en kan stadig nå lengre i å utforme kirkens bygg på en inkluderende og god måte. Et sokn som nådde mål på

dette området er Bodin, der det ble bygget rullestolrampe, installert automatiske døråpnere og handipectolett. Dette arbeidet var avsluttet våren 2022, etter å ha vært et av Bodin menighetsråds satsingsområder i over 20 år.

Å tilrettelegge for deltakelse og fellesskap handler om mer enn fysisk tilpasning av bygninger. I vårt bispedømme er det gledelige eksempler på aktiviteter og treffpunkter for mennesker med funksjonsvariasjoner; Årlige kirkekurs og gudstjenestefeiring for mennesker med utviklingshemming i Bodø, Speiderarbeid som er lagt til rette for mennesker med utviklingshemming i Hadsel, Bodø og Brønnøysund, De makalause, speidergruppa i Brønnøysund driver i tillegg til turer og speiding både kafe i byen sin og en egen skole på Sri Lanka, så her er aktiviteten spesielt utadrettet og har internasjonalt fokus, I Ytteren kirke i Mo i Rana er det stadig flere mennesker med funksjonsvariasjoner som vil være med på de diakonale treffene Hver gang vi møtes. Her er det symbiosen mellom menighet, kommune og grunnskole (deltakende valgfag-elever) som utløser de gode resultatene. Kirkekubb i Vågan, allsang-treff i Bø, bibelgruppe på Leknes, dagtilbud for eldre og demente i Rønvik er alle gode eksempler på inkluderende fellesskap og bidrag i arbeidet mot målet Kirken er mer for flere.

3.1.3 FOLKEKIRKEN TILBYR ULIKE MØTEPLASSER OG FELLESSKAP

Så godt som samtlige sokn inviterer til gudstjeneste på allehelgensdag med diakonalt fokus. Da sendes det personlig invitasjon til etterlatte, og det tenkes lys og leses/minnes navn på avdøde i gudstjenestene. Mange steder er det sterke tradisjoner for at lokale kor og musikk-krefter deltar akkurat denne dagen, som også er en konsertdag med tematikk som inviterer til trøst og ettertanke. Deltakerantall er høyere enn gjennomsnittlig ved disse gudstjenestene.

I Lurøy og Aldersund sokn blir Allehelgensdagens tema brukt på nesten alle gudstjenester i november, fordi folk ikke kan delta på søndagsgudstjenester andre steder enn den øya de bor på om de ikke skal overnatte. Folkekirkeåret er ofte et annet kirkeår enn det vanlige kirkeåret. I Vågan har de valgt en fellesgudstjeneste i Vågan kirke. Et økende antall kirker holder åpent noen timer på allehelgensdag.

Kirkerådets «lyskort» som er produsert i forbindelse med allehelgen blir stadig mer etterspurt, og det virker som at flere ser nytten av å bruke dem. Arbeidet med å få menighetene til å ta i bruk skjerikirken.no i forbindelse med allehelgensaktiviteter er vanskelig, men vi ser at stadige påminnelser om tilbudet gjør at det er i ferd med å løsne.

Menighetsturer, særlig for eldre, er populære tiltak i mange sokn, likeså sosiale samlinger for den eldre generasjon i kirke og menighetshus. I Rana vokser tiltaket Hver gang vi møtes i omfang. Et godt samarbeid med ansatte ved boligene der beboere med ulike funksjonsvariasjoner bor. Samarbeidet oppleves som faglig berikende for både kirken og kommunen.

Babysang tilbys i et flertall av menighetene. I Rana er det ventelister, og foreldre som står på venteliste har startet opp formiddagstreff i kirkens lokaler på eget initiativ, og drifter det selv.

Pride-arrangementet i Sandnessjøen ble i år invitert inn i kirken, og gikk bokstavelig talt gjennom den åpne kirken.

Det lokale samarbeidet med ulike kulturinstitusjoner og arrangører er viktig for kirkens virksomhet i bispedømmet. Kirken regnes med som en kulturaktør, og er en synlig kulturinstitusjon både i by og bygd. I Nord-Helgeland er for eksempel kirken aktivt med i Herøydagene, Petter Dassdagene og er åpen for samarbeid med Trænafestivalen og andre kulturleverandører. I 2022 var kirkens engasjement i Petter Dassdagene medvirkende til at politimesteren i Nordland løftet fram Utenforskap i media – i det Etske seminaret under Petter Dassdagene der politimesteren og forfatter Simon Stranger snakket om dette i samtale med prost. I Herøy ble konsertversjonen av Vårt daglige brød fremført i Herøy kirke. Kirken i Herøy var også aktiv medspiller i innspillingen av filmen Da havet tok landet.

3.2 Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på

3.2.1 UNGDOMSARBEIDET STYRKES, OG KIRKEN ER TIL STEDE PÅ UTDANNINGSINSTITUSJONER OG I FORSVARET

Å gjøre opp status for arbeid for unge i vårt bispedømme er igjen en relativt nedslående øvelse. For aldersgruppen 13–18 har en i 2022 hatt 164 ulike tiltak med til sammen 719 deltakere i kategorien Øvrige tiltak i trosopplæringsrapporteringen. Sammenlignet med 2021 er det en nedgang i antall tiltak, men en økning i antall deltakere. Tallene for 2021 var henholdsvis 183 (tiltak) og 304 (deltakere).

Mange av de små stedene beskriver vanskeligheter med å arrangere tiltak for unge mennesker som går på skole på tettstedene eller i byene i uka. Et unntak er ungdomsklubben Lime, i Sømna, der driver menigheten klubb i helgen, sammen med kommunen.

Det er i gang to kontinuerlige tiltak for unge voksne mellom 18 og 30 år, og ett enkelttiltak. Denne aldersgruppen er ofte i studiesituasjon, men mange av de som er blitt foreldre i dette alderssegmentet kommer til kirken med babyene sine; babysang er mange steder populært i den grad at det blir ventelister på å få delta.

Skal kirken nå målene om å være samfunnsaktører og bety mer for flere, er det blant annet i disse aldersgruppene en må sette inn støtet. Måloppnåelsen har vært lav for disse gruppene over lang tid nå, så nytenking og innovasjon er mer enn betimelig. Initiativ og planlegging av tiltak her må kanskje komme fra de som er i alderssegmentet eller nylig har vært der, for å bli relevant og treffende.

3.2.2 KIRKENS ROLLE I SIVILSAMFUNNET STYRKES

Bispedømmets beredskapsområder er lik prostigrensene, og beredskap blant prestene fordeles mellom fast ansatte og ordinerte vikarer. Der det er nødvendig å benytte vikarer i dette arbeidet er det etter Biskopens vurdering og godkjenning. Det gis tilbakemelding fra enkelte prosti at geografiske avstander og utfordringer med transport gjør det nødvendig at andre enn vakthavende rykker ut.

Det er positivt at kursing innen beredskap for prester nå er produsert og tilgjengeliggjort. Ved utgangen av 2022, var det fremdeles flere prester som ikke har gjennomført kurset. Dette følges opp av nærmeste leder. Det er også viktig med ID-kort som kan identifisere prest i beredskap ved utrykning. Studentprest ved Nord universitet og fengselsdiakon har begge en viktig rolle på sine arbeidsplasser innenfor forebygging, beredskap og krisehåndtering.

HR-sjef deltar som fast medlem i Fylkesberedskapsrådet for Nordland. Deltagelse her viser at også kirken sees på som en viktig samfunnsaktør i rådet. Sør-Hålogaland bispedømme deltar i den sivile beredskapsordningen med LRS-prest og HRS-prest. LRS står for lokal redningsentral og HRS står for hovedredningsentral. Det ansees som viktig for kirken

I 2022 ble det arrangert et møte med søkelys på kirkens rolle som aktør under krisehåndtering i og etter store ulykker. Innlegg fra medvirkende aktør fra rasulykken på Gjerdrum gav rom for refleksjoner og diskusjon fra de som var med på møtet. Bispedømmerådet ser viktigheten av å ha tett dialog og bygge gode relasjoner med aktører innenfor feltet beredskap og krisearbeid både lokalt, regionalt og nasjonalt.

3.2.3. FLERE MENIGHETER TILBYR FELLESSKAP TIL NYE I NORGE

Et tjuetalls sokn rapporterer om diakonale tiltak for flyktninger i 2022 – det er ca 25 % av soknene. Noen tiltak har vært gjentakende, mens andre var spontane engangstiltak. Menigheter der det er mottak i lokalsamfunnet har ofte invitert aktivt til gudstjeneste, og flere prester og diakoner har gitt samtaletilbud. De små lokalsamfunnene erfarer “smådriftsfordeler” her – det er kort vei mellom lokalkirke og mottaksapparat i kommunene. Prostene melder om god mottakelse og inkludering av flyktninger i lokalmenighetenes ordinære aktiviteter, men dette rapporteres ikke som særskilte tiltak. Kvinnegruppa Bare norsk i Bodin menighet, tverrkirkelig møtested på Melbu der man praktiserer norsk språk, Hadsel der de med aller mest behov får med seg mat hjem fra treff – støttet av en lokal kolonialbutikk. Innsamlinger av klær og div utstyr, lørdagsgrøt i Sortland for nye landsmenn. Kor for alle i Domkirken i samarbeid med Norsk Folkehjelp, med flyktninger som særskilt målgruppe. Saltstraumen sokn har holdt åpen kirke / menighetshus og jevnlig kontakt med lokale mottak, i samarbeid med Kirkens Bymisjon.

I Lofoten jobbes det med integrering, særlig av ukrainske flyktninger, men også kristne flyktninger fra Syria som ikke har et kirketilbud fra den ortodokse kirke. Menighetene samarbeider med andre om tilbud til flyktninger, blant annet språkkafe. Sømna menighet arrangerte tur til Alstahaug og Petter Dass Museet for menighet og menighetsråd, og inviterte da alle ukrainske flyktninger sammen med flyktningkonsulenten. I Mo har det vært en åpen-kirke-aksjon i samarbeid med kommunen og et fakkeltog i Mo i Rana. Åpen kirke også ved en lokal markering av den ukrainske forening. I Herøy var det åpen kirke flere ganger og en juletreffest særlig for flyktninger. Solidaritetskonserter, fakkeltog, turer, matlevering og ulike arrangementer der flyktninger er særskilt invitert, og etter krigsutbruddet mange nye samlinger i 2022 der ukrainere spesielt inviteres. En del av dette skjer i samarbeid med lokale lag og foreninger og i samarbeid med andre menigheter og trossamfunn.

Sør-Hålogaland bispedømme arrangerte i samarbeid med Nord Universitet, Nordlandssykehuset med flere temadag om Barn, krig og traumer. Dette er et årlig diakonalt samskapingstiltak og samlet 200 deltakere.

3.2.4 Kirken bidrar til nyskaping og innovasjon

Kirken har i 2022 bidratt til nyskaping og innovasjon på flere måter, og noen prosjekter har vi allerede nevnt. Et viktig ledd i arbeidet med å åpne kirkene mer for flere, på flere steder, er å støtte arbeidet med godkjenning av Hålogalandsleia fra Trondenes til Nidaros. Dette er i seg selv et innovativt prosjekt. Bispedømmerådet vedtok i denne anledning også å gi Gildeskål kommune en håndrekning over tre år (2022–2024) for å øke kantorstillingen til 100 % og styrke kulturvirksomheten som et viktig grunnlag for alt som skjer rundt utviklingen av stedet. Konfirmantaktiviteten Gudenes kamp, se KONFIRMASJON 1.1.3.

Vi arrangerte stiftsdager i Bodø for alle kirkelig ansatte 4.–6. oktober, der ulike foredrag og seminarer skulle inspirere til nytenkning, nyskaping og innovasjon. Her kan nevnes foredrag av blant andre Tor Sørby, daglig leder for Moss Arena, om muligheter til å sette seg store mål og klare å gjennomføre dem; «gamingprest» Gunnar Már Kristjanson (Vågan sokn) om dataspill som møtested for og med ungdommer og kunstner / trosopplærer Vibeke Steinsholm (Brønnøy sokn) om prosjektet «Jordvenner: Bærekraftig trosopplæring med et praktisk innsteg». Sistnevnte har også stått for et prostibasert prosjekt (Sør-Helgeland) «Guds hage i nord», med barn og unges refleksjoner rundt møtet med naturmangfold og Guds skaperverk gjennom planting og etablering av bieskog.

PechaKucha er en presentasjonsteknikk som vi for første gang tok i bruk under stiftsdagene. Teknikken er japansk og betyr «snikksnakk», der 20 bilder presenteres i 20 sekunder hver. Vi inviterte fem ansatte fra forskjellige områder i kirken til en PechaKucha workshop. De fikk god veiledning av en instruktør gjennom sommer og høst, før de leverte fem strålende presentasjoner fra scenen under stiftsdagene. Én av dem var Gunnar Már Kristjanson, som ved flere anledninger har brukt teknikken og presentasjonen i etterkant.

Vibeke Steinsholm var også initiativtaker til prosjektet Fuglemessen, med utfremføring på Hysvær og senere fremført i Vega kirke. Et bestillingsverk med musikk av Martin T. Kvalø og tekst av Ravdna Carita Eira, med utgangspunkt i trekkfuglene og fuglelivet på Vega og verdensarvområdet der. Dette var et større samarbeid mellom stiftelsen Vegaøyan Verdensarv, Vega menighet, lokalt barnekor og profesjonelle musikere/artister, og var også et prosjekt under ARCTICulations of Faith (BODØ2024).

Sør-Hålogaland bispedømme ga videre støtte etter søknad til flere utviklingsprosjekter som skal fremføres i 2024; Byspill/Kirkespill om da Dolstad kirke ble til (Mosjøen) og verket «Vind» i forbindelse med 200-årsjubileet i Bø kirke. I Sør-Helgeland arrangert de diakonalt sorgkurs Hvordan møte mennesker i sorg for kirketjenere, gravere, merkantilt ansatte og kirkemusikere med det lokale gravferdsbyrå, kirkeverge, prost og diakonirådgiver. I Bindal ble det i forbindelse med allehelgen gjennomført kransverksted for konfirmanter i samarbeid med gravferdsbyrådet. Kransene ble brukt som dekorasjon i soknets to kirker. Deretter fikk konfirmantene ta med seg kransene hjem og ble oppfordret til å legge de på en grav til en de

savner eller et sted for er viktig for dem. I Gildeskål inviterer diakoniarbeideren til etter-skole-treff med Noodle&Boba fra mellomtrinnet og opp. Et diakonalt samlingssted / et sted å være. Det skjer mye spennende i menighetene, iveren etter å skape prosjekter som åpner kirken for flere er stor når vi lyser ut restmidler for trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk.

Prosjektet Utvikling av en helhetlig plan for lulesamisk kirkeliv i Den norske kirke ble videreført i 2022, og drives av Tysfjord og Hamarøy menigheter. Det nyskapende ved dette prosjektet, er at menighetene i lulesamisk forvaltningsområde selv får ta eierskap til implementering av lulesamisk språk og kultur i møte med Den norske kirke. Målsettingen er å utvikle en helhetlig plan for lulesamisk kirkeliv som ivaretar lulesamenes rett til kirkelig betjening på egne premisser, uavhengig om de er bosatt i lulesamisk område eller andre steder i landet. Dette skal gjøres gjennom arbeid med samisk språk i kirken, og likedan reflektere lulesamisk tros- og verdensanskuelse i møte med kirkens teologi og liturgi, kirkemusikk, trosopplæring, diakoni og kirkeliv.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd og Samisk kirkeråd vedtok i 2020 å støtte opp om dette prosjektarbeidet for lulesamisk kirkeliv, og arbeidet kom i gang i 2021. Sør-Hålogaland bispedømmeråd administrerer også midler fra Kirkerådet til dette prosjektet. I 2022 har det i prosjektet vært gjennomført flere samtaler med ulike samiske miljøer, tiltak for barn og unge samt diakonale tiltak. Det er fokusert på bruk av samisk språk og opplæring av stab innen kultur og språk. Dette har tatt lengre tid enn antatt, blant annet på grunn av sykmeldinger. I 2022 sluttet diakon i lulesamisk området og det er utlyst stilling som Guojmmevájaldiddje (oversatt = medvandrer) (se avsnitt 2.2.1 om diakonal betjening vedr finansiering her). Planen er å komme mer i gang i 2023. Se også pkt 2.2.1.

3.3 Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

3.3.1 KIRKELIGE MEDARBEIDERE TRIVES I JOBBEN OG HAR ET INKLUDERENDE OG LIKESTILT ARBEIDSFELLESSKAP

Se kapittlet IV

3.3.2 FLERE ENGASJERES TIL FRIVILLIG TJENESTE I KIRKEN

Det utøves betydelig innsats av frivillige i menighetene innen trosopplæring, gudstjeneste, diakoni, trosopplæring og kirkemusikk. I tillegg er det stort engasjement i både menighetsråd, fellesråd og andre råd og utvalg. Tallene i parentes på endring er endring fra 2021 til 2022. Kilde: Menighetens årsstatistikk pr. 13.02.23

Totalt antall frivillige i Sør-Hålogaland – en økning på +17 % (-8 %)

Bispedømme	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	4 260	4 339	4 836	4 302	4 278	3 148	2 907	3 392

Frivillige gudstjenester og forberedelser – en økning på +5 % (-11 %)

Bispedømme	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	1 256	1 436	1 395	1 330	1 227	1 342	1 189	1 246

Frivillige menighetens barnarbeid – en økning på +20 % (+22 %)

Bispedømmer	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	1 029	732	633	561	531	321	391	470

Frivillige menighetens ungdomsarbeid – en økning på +102 % (-18 %)

Bispedømmer	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	755	686	724	829	755	442	362	734

Frivillige diakoni – en økning på +4 % (-9 %)

Bispedømmer	2015	+	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	796		635	601	902	827	603	551	575

Frivillige konserter – en nedgang på -16 % (-19 %)

Bispedømmer	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	1 317	1 575	1 516	1 362	1 588	905	729	611

Frivillige komite og utvalg – en nedgang på -10 % (-3 %)

Bispedømmer	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	974	1 046	886	1 100	1 035	833	862	774

Herav i menighetsråd- en nedgang på -7% (+3%)

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
588	674	601	674	718	575	590	549

Frivillige annet – en økning på +10% (+15%)

Bispedømmer	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sør-Hålogaland	715	836	966	769	772	380	438	482

Vi ser en økning i frivillig innsats på alle områder bortsett fra konserter og råd / utvalg, men fremdeles under nivået før pandemien startet med 3392 i 2022 og 4278 i 2019. Frivillige i ungdomsarbeid har økt med 102% og er tilbake der de var før pandemien.

Mange menigheter er kreative i oppfølgingen av frivillige og har faste frivillighetsfester / samlinger. I Mo menighet ble menighetshuset fylt til randen da frivillige ble invitert av staben. Ifølge prosterapportene er det en utfordring at frivillighet ikke settes opp som eget satsningsområde og er lite organisert. Det er vanskelig å skaffe frivillige og ha en planmessig rekruttering, forventningsavklaring og oppfølging. Frivillige ønsker ikke å forplikte seg over tid.

Rekruttering skjer lettest som relasjonsbygging gjennom personlige kontakter og til avgrensede enkeltoppgaver. Vi må sørge for at kirken har åpne nettverk som er inviterende, ut over den kretsen kirken allerede samarbeider med. Konfirmantforeldre har de siste årene mer og mer blitt sett på som en frivillighetsressurs i kirken. I mange sokn har de nå ansvar for

kirkekaffe knyttet opp til gudstjenester der deres konfirmanter deltar som ministranter. Dette er et viktig diakonalt arbeid også – frivillighet og sosialt samvær.

3.3.3 KIRKENS VERKTØY FOR DIGITAL SAMHANDLING UTNYTTES

For å være en levende og nærværende folkekirke er det viktig å nå ut med hvem vi er, hva vi står for og hva vi gjør. Det er særlig viktig at de vi gjør det for, altså målgruppene våre, får informasjon om de ulike aktivitetene – fra karnevalgudstjeneste til eldretrim, babysang og bålcaffe. Her er skjerikirken.no et godt og nyttig verktøy for å få ut all informasjon – i en felles database – over hele landet.

Dessverre tar det noe tid før vi får alle i Sør-Hålogaland bispedømme med som brukere av skjerikirken.no. Kun 1353 arrangement er registrert i skjerikirken.no i 2022 av mulige 3033 gudstjenester, 619 konserter og kulturarrangement og 1651 dager med åpen kirke, for å nevne noen. Til tross for god informasjon i ressursbanken og tilbud om veiledning fra bispedømmekontoret, meldes det fra prostene at det er vanskelig å selge inn og at det er tidkrevende å bruke verktøyet. Unntakene er Vesterålen og Ofoten, der prostene forteller at de benytter skjerikirken.no aktivt. Det oppleves som at det er en del motstand mot å ta i bruk nye digitale verktøy, samt at det antas å være både kostbart og komplisert. Det er det heldigvis ikke. Tiltak for å kommunisere dette gjøres ved at kommunikasjonsrådgiver ved bispedømmekontoret kontakter soknene én og én for å informere om hvor enkelt det kan tas i bruk, og samtidig spare tid og ressurser. Ved å ta i bruk skjerikirken.no vil man synliggjøre alle kontaktpunkter mellom kirke og samfunn. I tillegg får man et nyttig verktøy for å vise media og myndigheter hvor stor betydning kirken har i lokalsamfunnet og for å presentere soknet sitt i rekrutteringsøyemed. Skjerikirken.no er fremdeles under utvikling og vi melder stadig inn behov for å gjøre tjenesten så treffsikker som mulig.

Tabell: Antall menigheter som bruker Skjerikirken.no

Bispedømme	Fellesråd/menighetsråd	Prosti	Sokn	Totalsum
Agder og Telemark bispedømme	5		60	65
Bjergvin bispedømme	13		111	124
Borg bispedømme	18	1	88	107
Hamar bispedømme	15		128	143
Møre bispedømme	9	1	70	80
Nidaros bispedømme	12		87	99
Nord-Hålogaland bispedømme	1		33	34
Oslo bispedømme			59	59
Stavanger bispedømme	5		56	61
Sør-Hålogaland bispedømme	9		36	45
Tunsberg bispedømme	5		82	87
Andre			2	2
Totalt	92	2	812	906

Kilde: Skjerikirken.no

Tabell: Antall arrangement på Skjer i kirken

Bispedømme	2022
Agder og Telemark bispedømme	2 939
Bjergvin bispedømme	6 161
Borg bispedømme	6 182
Hamar bispedømme	3 793
Møre bispedømme	2 255
Nidaros bispedømme	3 553
Nord-Hålogaland bispedømme	1 430
Oslo bispedømme	8 188
Stavanger bispedømme	2 593
Sør-Hålogaland bispedømme	1 353
Tunsberg bispedømme	4 855
Andre	4
Totalt	43 306

Kilde: Skjerikirken.no

3.3.4 KIRKEDEMOKRATIET STYRKES, OG ANSATTE OG FOLKEVALGTE SAMARBEIDER

Det er kirkevalg i 2023. Forberedelsene til dette startet i 2022. I samarbeid med prostene ble det planlagt og forberedt prostivise samlinger i januar 2023, der nominasjonsprosesser kunne følges opp, og kombineres med presentasjon av Kirka vår, samlet plan for arbeidet i soknet.

Kirkerådet tok initiativ til et møte om kirkelig organisering for representanter for alle menighetsråd i bispedømmet 31. august i Luftfartsmuseet i Bodø. Denne type samling har neppe skjedd tidligere, med så bred representasjon. Tilretteleggelsen var et samarbeid mellom Kirkerådet og bispedømmerådsstaben. Samtaler og tilbakemelding var oppmuntrende.

I bispedømmerådets møte den 8. september var et utvalg av kirkeverger og ledere av kirkelige fellesråd samt representanter for prostene spesielt invitert til en samtale om relasjonen mellom lokalkirken og kommunen. Dette var et nytt tiltak i vårt bispedømme, og inspirerer til gjentakelse.

Koronapandemien har gitt et godt etablert ungdomsdemokrati hard medfart. De demokratisk valgte rådsmedlemmene, bortsett fra leder, falt fra, og valg av nytt ungdomsråd lot seg ikke gjøre da nedstenginger gjorde det umulig å avholde ting i 2022. Et midlertidig råd utnevnt av bispedømmerådet er nå i gang med ungdomsting i 2023, med valg til nytt ungdomsråd. Sør-Hålogaland bispedømme hadde ved dette administrativt valgte rådet representasjon på Ungdommens kirkemøte i 2022, og leder av ungdomsrådet sitter som medlem i DNKU (Den norske kirkes ungdomsutvalg).

Ungdomsrådets statutter innebærer at det skal være samisk representasjon i rådet. Dette har ikke lyktes de siste årene. Dette tematiseres i samarbeid med Nord-Hålogaland og Nidaros bispedømmeråd og Ungdomsråd.

I juni ble det holdt felles prostemøte med Nord-Hålogaland på Sommarøy ved Tromsø. Det er mye aktuell felles tematikk, og nyttig å samarbeide og bygge nettverk. Blant sakene var Mitt varsel og sannhets- og forsoningsprosessen etter fornorskingshistorien overfor samene.

Bispedømmeledelsen har jevnlige møter med kirkevergelagets ledelse i bispedømmet. Denne kontakten danner også grunnlag for samarbeid rundt kompetanseutvikling, rekruttering og innsats for godt arbeidsmiljø.

C Biskopens virksomhet

Biskopens program har også i 2022 vært påvirket av koronapandemien om enn i mindre grad enn de to foregående årene. To av de planlagte visitasene i første halvår måtte utsettes. En av disse lot seg gjennomføre på høsten, mens den andre måtte utsettes til 2023. Til sammen er det gjennomført fem visitaser i løpet av året.

Fra april ble biskop Ann-Helen sykmeldt ut året. Dette har naturlig nok preget virksomheten. Siden stillingen som domprost var vakant på dette tidspunktet ble prost i Salten, Gunnar Bråthen, bedt om å gå inn som fungerende biskop. Bråthen fungerte som biskop ut året.

Biskop	Visitaser	Ordinasjoner	Vigsling - diakon	Vigsling - kateket	Vigsling - kantor
Sør-Hålogaland	5	3	0	0	0

Det har vært tre ordinasjoner i 2022. I biskop Ann-Helens sykefravær ble en av disse utført av biskop i Nord-Hålogaland Olav Øygard og de to andre av biskop emeritus Tor B. Jørgensen.

Prostemøter

Det ble gjennomført digitale prostemøter i januar, februar og april. I juni var det felles to-dagers prostemøte for Nord- og Sør-Hålogaland. I andre halvår var det to-dagers møter både i august og desember. Siste dag av desembermøtet var felles møte med bispedømmerådet.

Prostene, samt biskop og stiftsdirektør har deltatt i lederutviklingsprogram i regi av Nordnorsk lederutvikling (NNL). Programmet sluttføres i 2023.

IV Styring og kontroll i virksomheten

A Arbeidsmiljø

Medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført i 2021 har vært jobbet med i prostiene i 2022. Rapportering tilbake til RAMU viser at det jobbes godt med handlingsplaner for forbedring av arbeidsmiljøet, og flere har en bevissthet rundt verdien av prosessen i arbeidet. Resultatene viste at det er forskjell mellom prostiene, og det kan være nyttig å se på verdien av delingskultur, spesielt på det vi lykkes med. I forkant av ny medarbeiderundersøkelse i 2023 ser vi på hva vi har oppnådd av resultat med handlingsplan og jobbing med denne.

I 2021 hadde Sør-Hålogaland bispedømme pilotprosjekt i kursing for LHBTQ+. I 2022 har det vært Pride-parader og markeringer på flere steder. Prostene melder tilbake at det har vært mange involverte og store samlinger med budskap om mangfold, likestilling og inkludering. Bispedømmerådet er ikke kjent med at det er menigheter som har ansatte fra Helt med. Et partssammensatt LIM-utvalg for bispedømmet startet arbeidet i 2022 med å løfte inn aktuelle problemstillinger og muligheter for å få et enda mer inkluderende, mangfoldig og likestilt bispedømme. Et viktig arbeid for utvalget vil være å lage en handlingsplan som bispedømmet kan jobbe etter. Ønsket om å være et bispedømme som etterlever visjonen om «Ei åpen dør i tro, håp og kjærlighet» krever at vi ikke bare sier det, men gjør det.

Det har i 2022 vært gjennomført grupper for arbeidsveiledning (ABV), og bispedømmerådet er glad for at det nå er to som nå tar veilederutdanning. HMS-avtaler der største arbeidsgiver ivaretar daglig arbeidsmiljø er på plass på alle steder i bispedømmet, foruten om det sted der det ikke er prest ansatt. Denne skal være på plass tidlig i 2023. Interntrevisjon for HMS har ikke vært gjennomført i 2022, men bispedømmerådet jobber for å få gjennomført sin første revisjon før sommeren 2023.

Sykefravær og vurderinger av dette

Sykefraværet i bispedømmet ligger over gjennomsnittet for rDnk både totalt, for prestatjenesten og for bispedømmet og administrasjonen. Det totale sykefraværet har økt fra 6,8 % i 2021 til 8,7 % i 2022.

Totalt	Totalt, sykefraværsprosent				
	Totalt	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Sør-Hålogaland	8,70 %	0,50 %	1,20 %	1,10 %	5,90 %
Totalt	7,20 %	0,60 %	1,30 %	0,80 %	4,50 %

Prestetjeneste	Totalt, sykefraværsprosent				
	Totalt	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Sør-Hålogaland	7,50 %	0,40 %	1,30 %	1,00 %	4,80 %
Totalt	7,40 %	0,60 %	1,30 %	0,80 %	4,70 %

BD og Adm	Totalt, sykefraværsprosent				
	Totalt	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Sør-Hålogaland	15,90 %	0,80 %	1,20 %	1,50 %	12,30 %
Totalt	6,50 %	0,90 %	1,10 %	0,80 %	3,60 %

Bispedømmet bærer preg av lavt korttidsfravær, men har hatt en del langtidsfravær i prestatjenesten, spesielt i administrasjonen. Fraværet er ikke rapportert som arbeidsrelatert. Det har vært kontinuerlig oppfølging av sykefravær, og tilrettelegging har blitt gjennomført der dette har vært mulig. Sykefraværet på bispedømmekontoret må nevnes spesielt, da det er på 15,9 % mot gjennomsnittlig 6,5 % i rDnk. Det har kun vært vikar i biskops fravær i 2022. Det jobbes kontinuerlig for å få ned sykefraværet, og der det er mulig og ønskelig med

tilrettelegging kommer den ansatte tilbake i en prosentstilling. Sykefraværet er fast sak på RAMU-møtene, der både arbeidstaker og arbeidsgiver kan komme med forslag til forbedring.

Rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold

Etter at flere hadde gitt tilbakemelding gjennom medarbeiderundersøkelsen 2021 at de ikke kjente til varslingsrutiner for rDnk, har dette blitt løftet frem. Rutiner for dette skal være kjent av alle arbeidstakere, Mitt varsel ligger tilgjengelig på bispedømmets nettside. Flere av fellesrådene i bispedømmet har ikke ønsket å ta i bruk Mitt varsel enda. Dette er tatt opp i møte med styret i kirkevergelaget, og vil tas opp igjen i 2023. Det har ikke kommet inn varsel til bispedømmerådet i 2022.

B Likestilling

I 2022 var 29 % av søkere til prestestillinger kvinner, av de som ble tilsatt var 22 % kvinner. Bispedømmet har god kjønnsfordeling i presteskaper, og har ikke oppfordret kvinner spesielt til å søke stillinger. Kvinneandelen i presteskaper er i 2022 på 43,9 %, og ligger noe over gjennomsnittet for rDnk. I 2021 lå kvinneandelen i bispedømmet på 40,5 %. Blant biskop og proster er 33,3 % kvinner, der biskop og to av seks proster er kvinner. I 2021 var det 37,5 % kvinner. Blant de 12,6 ansatte på bispedømmekontoret er det to menn, der den ene er stiftsdirektør. I bispedømmeadministrasjonen er det 50 % kvinneandel blant ledelsen. I 2021 var det 0 %. Prostiprest og prost ligger noe høyere i lønn enn mannlige kolleger, kvinner noe under. Dette kan ha sin naturlige forklaring i alder.

Tabell for kvinners andel av menns lønn i presteskaper

	Totalt prester	Kap	Sokne prester	Proster	Spesial prester	Senior-prester	Prosti prester	Domproster	Biskoper
Sør-Hålogaland	98,2	95,1	98,2	101,6	0		104,91		
Totalt	97,6	100,4	98,6	98,8	99,7	97	99,72	102,2	101,6

Tabell for kvinners andel av menns lønn i andre stillinger

Bispedømme	Totalt andre stillinger	Rådgiver	Seniorrådgiver
Sør-Hålogaland	82,9	100,5	86,5
Totalt	87,5	96,3	93,1

I Sør-Hålogaland bispedømme hadde vi totalt 3,7 årsverk i deltidsstillinger. Seks stillinger totalt, der fire av stillinger var besatt av kvinner. I disse stillingene er det ansatte som har fått innvilget å gå av med delvis AFP, samt en stilling med uføregrad. Bispedømmet har ingen ufrivillig deltid. Det er viktig å prioritere likestilling og etterstrebe god kjønnsbalanse. Sykefraværet for kvinnelige prester er totalt på 12 % der 9,6 % er langtidsfravær over åtte uker. Mannlige presters totale sykefravær er på 4,2 %, der 4,8 % er langtidsfravær over åtte uker. Det er ikke kommet tilbakemelding på at sykefraværet er arbeidsrelatert, og ledelsen er oppmerksom på og jobber for å få ansatte tilbake til jobb. Sykefraværet i administrasjonen har i 2022 vært på 18,0 % der 100 % av fraværet er blant kvinner. Fravær over åtte uker er på 14,7 %. Heller ikke dette fraværet er arbeidsrelatert.

Historier fra 2022

I Lofoten har kapellan Gunnar Már Kristjansson funnet en kanal til unge mennesker gjennom gaming-verdenen. Vi ser at hans eksempel gir læring til flere. Sammen med kolleger i Lofoten har han også utviklet en felles konfirmant-aktivitet som har vært gjennomført flere ganger, Gudenes kamp, der goose chase-appen brukes, med gruppearbeid, vandring på kirkestedet / Vikingmuseet på Borg. Avisa Lofoten sier dette om aktiviteten: "Spillet «Gudenes kamp» foregår på fem områder rundt Borge kirke; fra vikingmuseet og ned til vannet. Ved ankomst deles konfirmantene inn i lag. Deretter bruker lagene en app til å få og løse de 70 oppgavene som er utplassert i terrenget". (22.4.2022) Opppgavene spenner fra å kaste tømmerstokker, lage kors og å hale ting opp fra vannet, til å synge salmer og svare på faktaspørsmål. Lagene er nødt til å samarbeide, jobbe kreativt, lekent og bruke hodet for å løse oppgavene, ifølge pressemeldingen. Gunnar presenterte gaming som en vei inn til ungdom i sorg, i PechaKucha-format, under stiftsdagene høsten 2022 og har brukt deler av dette som presentasjon av Gudenes kamp. Konfirmantopplegget ble nominert til IKOs trosopplæringspris for 2022.

Kirkekunstner og pilegrim Tollef Thorsnes har i mange år jobbet i skjæringspunktet natur, kirkerom, bærekraft og musikk, og ble innleid som kunstner i Hadsel og Gildeskål for å belyse det å være pilegrim i dag, under overskriften Sosial kunst i et pilegrimsperspektiv og ARCTICulations of Faith. I samarbeid med menighetene, ble det gjennomført aktiviteter og pilegrimsvandring for konfirmanter m.fl. I møte med kunsten skapes den gode samtalen rundt livet og den enkeltes vandring mot et mål, både historisk og samtidig.

Under bispevisitas i Hábmer / Hamarøy i november og desember sto salmekveld på Drag med markering av kirkens 50-årsjubileum på programmet. Dette lokalsamfunnet er sentrum for lulesamiske kirkeliv, og er med på å bygge opp frimodighet og selvfølgelighet for å bruke samisk språk, kultur og erfaringer. Tre av menighetens eldste og trofaste medlemmer fikk, sammen med fungerende biskop Gunnar Bråthen, velge seg tre salmer hver. Mange av dem på lulesamisk og alle salmer med stor betydning for den enkelte. Utviklingen av et lulesamisk kirkeliv gjøres lokalt, med støtte fra Kirken som helhet, og lokalkirkens representanter myndiggjøres og synliggjøres. Bildet er fra kirkejubileum / salmekveld i Drag og Helland kirke.

13 diakoner / diakoniarbeidere fra Sør-Hålogaland bispedømme gjorde i 2022 ferdig et etterutdanningskurs med temaet sjelesorg i flerkulturell kontekst. KUN / VID i Tromsø leverte det faglige, og kolleger fra de to nordligste bispedømmene bygde kollegaskap, faglighet og inspirasjon sammen.

Vi står fortsatt i en vanskelig rekrutteringssituasjon, men antallet vikarer i funksjon har økt. Vi er takknemlige for at flere erfarne prester bruker av sin pensjonisttilværelse for å hjelpe menighetene. Stein Unneberg er fast vikar i Sør-Helgeland prosti og kan stå som eksempel på de mange som bidrar i vårt bispedømme. De fleste vikarene våre har i tillegg med seg ektefeller som ofte bidrar med litt hjelp på gudstjenester og annet. Takk til hver især!

Tollef Thorsnes
– Sosial kunst
i et pilegrimsperspektiv

**Bispevisitas i Hábmer /
Hamarøy**
– fra kirkejubileum / salmekveld
i Drag og Helland kirke

PechaKucha
– verdifull læring gjennom en
ny presentasjonsteknikk under
stiftsdagene 2022

**Først da Mats var død,
forsto foreldrene
verdien av gamingen
hans**

Hålogalandsleia
– godkjent pilegrimslei fra
Trondenes til Nidaros innen 2024

Pensjonister som vikarer
– Stein Unneberg er fast vikar i
Sør-Helgeland prosti

ARCTICulations of Faith
– Bodø som Europeisk
Kulturhovedstad i 2024

C Vurdering av internkontroll

Vurdering av mulighetsrisiko

Sør-Hålogaland har for 2022 gjort følgende vurderinger når det gjelder faren for mislighet og økonomiske kriminalitet.

Bispedømmet har felles bankkonto med de andre bispedømmene, denne disponeres av Kirkerådets sekretariat. Det er ingen ansatte i bispedømmet som disponerer disse kontoene. Bispedømmet har ett kredittkort som disponeres av stiftsdirektør. Faren for uregelmessige banktransaksjoner vurderes som en ubetydelig risikofaktor.

Inngående og utgående faktura skjer gjennom fagsystemet Xledger. Faren for mislighold vurderes som en moderat risikofaktor. Elektronisk arbeidsflyt der minst to personer må attestere / godkjenne er et farereduserende tiltak. Inngående fakturaer blir gjennomgått av sentral økonomienhet. Kontonummer blir elektronisk sjekket mot leverandørregister. Faktura attesteres av bestiller / prost. Kun stiftsdirektør kan godkjenne faktura til utbetaling.

For utbetaling av lønn vurderes faren for mislighold til å være en moderat risikofaktor. Lønnsutbetaling skjer i henhold til signert arbeidskontrakt eller fullmakt fra leder med budsjett disponeringsfullmakt. Endringsbilag på lønn sendes lønnsenheten og kontrolleres både av lønnsenheten og bispedømmekontoret før utbetaling. Utbetaling av reise- og utleggsregninger foregår elektronisk i lønssystemet SD Worx (Aditro). Disse kontrolleres av prost / stiftsdirektør før utbetaling.

Faren for mislighold som følge av nærstående relasjoner vurderes som moderat risikofaktor og det er rutine på at ingen som er nært beslektet kan stå i samme godkjenningsstreng i forbindelse med fakturabehandling eller utbetaling av lønn, utlegg- eller reise. Det samme gjelder utgående brev som kan brukes som et økonomisk underbilag. Søknader som gjelder stiftsdirektørens ansattvilkår godkjennes av bispedømmerådets leder. Stiftsdirektørens reise- og refusjoner godkjennes av en rådgiver på kontoret som har fått denne oppgaven.

Brev som omhandler økonomi i form av støtte, leieforhold eller avtaler som gjøres har alltid to underskrifter der stiftsdirektør er godkjenner.

V Vurdering av framtidsutsikter

Sør-Hålogaland bispedømme står er i en overgangsfase, med skifte av biskop, som også faller sammen med kirkevalg. Fortsatt er medlemstall og oppslutning om kirkelige handlinger relativt gode, men vi ser samme tendens som i resten av Norge. Det er antakelig slik at tillit og deltakelse i mindre grad kan tas for gitt, og i større grad er et aktivt valg for den enkelte.

Samtidig ser vi at samarbeid og kontakt i lokalsamfunnene i Nordland fortsatt er godt, nært og aktivt – det har for eksempel gitt smådriftsfordeler når lokalsamfunn og kirke har stått sammen om å ta imot nye mennesker, og håndterte pandemiens mange utfordringer.

I 2023 ønsker vi å satse særlig på

- Gode dåpsgudstjenester. Erfaringen med stor fleksibilitet i møte med dåpsfamiliene er gode, men blir det for mye privatisering? Eller er dette god og gjestfri kirke i praksis?
- Konfirmantenes møte med kirka. Kompetansesamlinger for alle som arbeider med konfirmantene, tverrfaglig, nyskapende og inspirerende. Her møtes trosopplæring og diakoni, her har både prest og kantor bidrag å gi.
- Sang i kirka, i trosopplæring, diakoni og gudstjenesteliv. Å satse på ny giv for sang, både i kor og ellers, åpner for fellesskap på tvers, for læring og for opplevelser. Vi planlegger kurs for ansatte og frivillige for formidling av samisk og norsk kirketradisjon på tvers av aldersgrupper.
- Rekruttering. Vi trenger rekrutteringsstrategier som favner bredt, og åpner for at mennesker i ulike livssituasjoner og -faser kan bidra i kirkelig tjeneste. De gode vikarene, fast ansatte, studenter i ulike kirkelige utdanninger – alle gruppene blir viktige å ivareta.

1. juni 2023 ventes sannhets- og forsoningskommisjonens presentasjon, og dette må bli et viktig tema for bispedømmeledelse og i mange lokalmenigheter. Vi har arbeidet med planer for en studietur med dette som viktigste kompetanse-element for prestene. Nå må tiltaket utsettes fordi vi får ny biskop, men tematikken må likevel vektlegges. Vi ønsker å være lyttende og troverdig i møte med denne delen av vår historie, og åpen for å lære og finne bedre veier framover. Slik er det jo også å være kirke; vi møter en ukjent framtid, men en framtid der Mesteren selv møter oss, stadig igjen.

VI Årsregnskap

Ledelseskommentar til årsregnskapet 2022

Sør-Hålogaland bispedømmeråd er et demokratisk folkevalgt organ som skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Det skal også fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet fordeler statlig tilskudd til trosopplærings-, kirkemusikk- og særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni etter nærmere regler gitt av Kirkerådet. Bispedømmerådet tilsetter menighetsprester og administrativt ansatte. Det samme gjelder vedtak om oppsigelse, ileggelse av ordenstraff, avskjed og suspensjon. Stiftsdirektør er utøvende myndighet for bispedømmerådet og daglig leder av bispedømmekontoret.

Vurdering av vesentlige forhold

Sør-Hålogaland bispedømmeråd avlever et regnskap for 2022 med et merforbruk på kr 1.503.000 for budsjettgruppe 1 - Drift. Merforbruket utgjør 1,76 % av tildelingen. For inntekter, tilskudd og lønnskostnader er det et mindreforbruk på kr 408.000 mens andre drifts- og reisekostnader har et merforbruk på kr 1.911.000. For budsjettgruppe 2 - Tilskudd, viser regnskapet for 2022 et mindreforbruk på kr 898.000. Mindreforbruket skyldes hovedsakelig vakante diakon- og kateketstillinger innenfor tilskuddspostene diakoni og undervisning. Akkumulert mindreforbruk ved utgangen av 2022 er kr 7.794.000 der kr 5.925.000 gjelder budsjettgruppe 1.

For 2022 utgjør lønn til presteskapet et merforbruk på kr 1.179.000 noe som utgjør 2,0 % av et samlet lønnsbudsjett på kr 61.734.000. I budsjettet ligger det et innsparingskrav på kr 10.376.000 som i stor grad dekkes inn av vakante stillinger i presteskapet. For bispedømmekontoret er det et mindreforbruk på lønn på kr 1.037.000 som utgjør 12,0 % av et lønnsbudsjett på kr 9.920.000. Mindreforbruket på lønn kan hovedsakelig forklares med NAV-refusjoner i forbindelse med mye langtidssykefravær. Samlet NAV-refusjon for bispedømmet for syke- og fødselsfravær utgjør kr 4.441.168.

Leder og stiftsdirektør ser med bekymring på rekrutteringssituasjonen. Våre tiltak som settes inn i vårt bispedømme virker, men det er vanskelig å få gjort noe med den store utfordringen, «et aldrende presteskap» og at så få unge fra landsdelen velger presteutdanning. Oppsummert er det likevel gledelig å merke at Den norske kirke står så sterkt i vårt bispedømme som den gjør. Det må bety at på tross av rekrutteringsutfordringer, så greier vi fortsatt å være en folkekirke der folk bor.

Bodø 3. mars 2023

Hanne Jakobsen
Bispedømmerådsleder

Ole Christian Erikstad
stiftsdirektør

Oppsummering årsregnskap 2022 fra Felles økonomienhet

Samlet resultat for Sør-Hålogaland bispedømmeråd er et merforbruk på kr 605.000.

For budsjetgruppe 1 – Drift er det et merforbruk på kr 1.503.000, som utgjør 1,76 % av tildeling/budsjett.

For budsjetgruppe 2 – Tilskudd er det et mindreforbruk på kr 898.000, som utgjør 2,45 % av tildeling/budsjett).

Budsjettgruppe 1 – Drift

Tildeling/budsjett for lønn og drift i budsjetgruppe 1 var i 2022 på kr 85.368.000.

<i>Alle tall i hele tusen.</i>	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2022	31.12.2022	
Budsjettgruppe 1 - Driftsregnskapet			
Inntekter	-626	-135	491
Tilskudd/varekjøp	221	280	59
Lønnskostnader	71 797	71 655	-142
Andre driftskostnader	15 479	13 568	-1 911
Sum budsjetgruppe 1	86 871	85 368	-1 503
Samlet tildeling budsjetgruppe 1		85 368	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjetgruppe 1			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjetgruppe 1			-1 503

Lønnskostnader:

Tildelingen er i utgangspunktet ikke tilstrekkelig til å gi budsjettmessig dekning til at bispedømmet kan ha full bemanning i alle stillinger. Budsjettet er derfor balansert med et budsjetteknisk innsparingskrav på lønnskostnader med kr 10.376.000 (bruttobeløp inkl. feriepenger og AGA). Dette tilsvarer ca. 13 årsverk, basert på en snittkostnad pr. årsverk på ca. kr 800.000.

Et betydelig antall vakante prestestillinger gir bispedømmerådet et handlingsrom for å kunne oppnå innsparingskravet som ligger i budsjettet. Regnskapet viser at dette er oppnådd i 2022, blant annet gjennom NAV-refusjoner.

Det er verdt å merke seg at lønn til midlertidige stillinger (kto. 51xx) utgjør 14,7 % av samlede lønnskostnader til faste og midlertidige stillinger (kto. 500x og kto. 51xx).

Driftskostnader

Merforbruket skyldes i stor grad reisekostnader som er høyere enn budsjettet. Det antas at det kommer av at møter og reiser har tatt seg opp etter to år med koronapandemi.

Andre forhold som bidrar til merforbruket er kjøp av tjenester, kjøp av diverse datautstyr i forbindelse med overgang til lokalt skrivebord og leiebiler til vikarer.

Se for øvrig tabell lenger ned som viser driftsrapport pr. 31.12.2022.

Budsjettgruppe 2 – Tilskudd

Tildeling til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk i budsjettgruppe 2 var på kr 36.194.000. I tillegg har bispedømmerådet disponert OVF-midler i 2022 på kr 532.000.

Totalt utgjør dette kr 36.726.000.

<i>Alle tall i hele tusen.</i>	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2022	31.12.2022	
Budsjettgruppe 2 og 3 - Tilskudd *			
Trosopplæring	18 306	18 626	320
Diakoni	6 097	6 691	594
Undervisning	10 266	10 677	411
Kirkemusikk	627	200	-427
Domkirke (Oslo og Nidaros)	-	-	-
Annet (inkl OVF)	532	532	-
Gruppe 3 (kun KR)	-	-	-
Sum budsjettgruppe 2 og 3	35 828	36 726	898
Samlet tildeling budsjettgruppe 2 og 3		36 726	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			898

Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakanser i tilskuddsfinansierte diakon- og kateketstillinger i flere fellesråd.

Særskilt om OVF-tilskuddet

OVF-tildelingen for 2022 var på kr 532.000 (uendret siste 3 år).

Tildelingen er disponert til tilskudd til ulike menighetsråd/fellesråd etter søknader fra disse.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2022		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon - 491	-	-	-
Diakoni - 492	300	-	-300
Barn og unge - 493	-	-	-
Gudstjenesteliv - 494	-	-	-
Kirkemusikk og kultur -495	232	-	-232
Samisk kirkeliv -496	-	-	-
Andre fellestiltak (inkl SMM) - 497	-	-	-
Internasjonale og økumeniske organisasjoner -498	-	-	-
		532	532
Ovf total (for rapportering til Ovf)	532	532	-

Akkumulert mindreforbruk

Sør-Hålogaland bispedømmeråd har gjennom mindreforbruk i årene 2018–2021 opparbeidet seg en egenkapital på til sammen kr 8.399.000.

	Akkumulert "beholdning" pr 01.01.22	Mer-/ mindreforbruk 2022	Akkumulert "beholdning" 31.12.22
Akkumulert mer-/mindreforbruk			
Akkumulert i budsjettgruppe 1	7 428	-1 503	5 925
Akkumulert i budsjettgruppe 2 og 3	971	898	1 869
Sum budsjettgrupper	8 399	-605	7 794

Årets merforbruk vil redusere det akkumulert mindreforbruket noe.

Kirkerådet har i KR-sak 52/21 vedtatt en begrensning i bispedømmerådernes akkumulerte mindreforbruk, tilsvarende 3 % av siste års tildeling. For bispedømmeråd som ved utgangen av 2020 har mer enn 3 % av sin tildeling i slike oppsparte midler, vil et ytterligere mindreforbruk i 2021 og 2022 legge til ubunden egenkapital i Den norske kirke og ikke tilflyte bispedømmet.

Ordningen med en øvre grense for akkumulert mindreforbruk på 3 % av tildelingen trer fullt ut i kraft fra regnskapsåret 2023. For Sør-Hålogaland bispedømmeråd vil denne 3 %-regelen tilsvare kr 3.663.000.

Driftsrapport - detaljert	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Avvik 2022
30xx - Salgsinntekt avgiftspliktig	0	0	0
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri	-557 420	0	557 420
34xx - Tilskudd og gaveinntekter	0	0	0
3xxx - Andre inntekter	-68 237	-135 000	-66 763
Sum inntekter	-625 657	-135 000	490 657
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	220 798	280 000	59 202
Sum tilskudd mv	220 798	280 000	59 202
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	58 492 217	63 780 102	5 287 885
5006 - Beredskap	1 580 518	1 620 596	40 078
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	2 157 073	1 548 213	-608 860
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	10 106 395	376 603	-9 729 792
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	1 070 122	1 079 348	9 226
540x - Arbeidsgiveravgift	4 031 666	4 559 142	527 476
57xx - Andre tilskudd	-247 158	-120 000	127 158
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger	-4 441 168	0	4 441 168
599x - Refusjon lønnskostnader	-1 175 002	-1 285 000	-109 998
59xx - Andre personalkostnader	222 240	96 000	-126 240
Sum Lønn og godtgjørelser	71 796 903	71 655 004	-141 899
60xx - Avskrivninger	10 858	11 000	142
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 460 007	1 455 996	-4 011
64xx - Leie maskiner, inventar mm	356 115	150 000	-206 115
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	622 000	161 000	-461 000
66xx - Vedlikehold av bygninger og utstyr	0	0	0
67xx - Div honorar og flytting	109 686	315 000	205 314
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	1 214 976	620 000	-594 976
6797 - Annen bistand	2 970 000	2 970 000	0
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	316 786	250 000	-66 786
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	2 097 045	3 720 000	1 622 955
69xx - Telefon, porto mv	-35 468	-55 000	-19 532
Sum andre driftskostnader	9 122 005	9 597 996	475 991
71xx - Reiser	6 217 575	3 750 000	-2 467 575
73xx - Reklamekostnad og representasjon	89 266	150 000	60 734
74xx - Medlemskontingent og gaver	27 881	70 000	42 119
7500 - Forsikringspremie	554	0	-554
77xx - Annen kostnad	20 347	0	-20 347
Sum reiser og andre driftskostnader	6 355 623	3 970 000	-2 385 623
8xxx - Finansinntekter/kostnader	1 308	0	-1 308
Sum Finanskostnader og overføringer	1 308	0	-1 308
Sum	86 870 980	85 368 000	-1 502 980

DEN NORSKE KIRKE